A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2011. július 13.*

A T-151/07. sz. ügyben,

a **Kone Oyj** (székhelye: Helsinki [Finnország]),

a **Kone GmbH** (székhelye: Hannover [Németország]),

a **Kone BV** (székhelye: Voorburg [Hollandia])

(képviselik őket: T. Vinje solicitor, D. Paemen, J. Schindler, B. Nijs, A. Tomtsis ügyvédek, J. Flynn QC és D. Scannell barrister)

felpereseknek

* Az eljárás nyelve: angol.

az **Európai Bizottság** (képviselik: É. Gippini Fournier és R. Sauer, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

az [EK] 81. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/38.823 – „felvonók és mozgólépcsők”-ügy) 2007. február 21-én hozott C (2007) 512 végleges bizottsági határozat megsemmisítése, illetve másodlagosan a felperesekkel szemben kiszabott bírságok összegének csökkentése iránti kérelem tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács),

tagjai: M. E. Martins Ribeiro elnök (előadó), N. Wahl és A. Dittrich bírák,

hivatalvezető: K. Andová tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. október 16-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

1 A jelen ügy tárgya az [EK] 81. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/38.823 – „felvonók és mozgólépcsők”-ügy) 2007. február 21-én hozott C (2007) 512 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: megtámadott határozat) megsemmisítése iránti kérelem, amely határozat összefoglalóját az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* 2008. március 26-i számában (HL C 75., 19. o.) tették közzé, illetve másodlagosan a felperesekkel szemben kiszabott bírságok összegének csökkentése iránti kérelem.

2 A megtámadott határozatban az Európai Közösségek Bizottsága megállapította, hogy a következő társaságok megsértették az EK 81. cikket:

– a Kone Belgium SA, a Kone GmbH (a továbbiakban: Kone Németország), a Kone Luxembourg Sàrl, a Kone BV Liften en Roltrappen (a továbbiakban: Kone Hollandia) és a Kone Oyj (a továbbiakban: KC) (a továbbiakban együtt vagy külön: Kone);

– az Otis SA, az Otis GmbH & Co. OHG (a továbbiakban: Otis Németország), a General Technic-Otis Sàrl, a General Technic Sàrl, az Otis BV (a továbbiakban: Otis Hollandia), az Otis Elevator Company (a továbbiakban: OEC) és a United Technologies Corporation (a továbbiakban: UTC) (a továbbiakban együtt vagy külön: Otis);

– a Schindler SA, a Schindler Deutschland Holding GmbH (a továbbiakban: Schindler Németország), a Schindler Sàrl, a Schindler Liften BV (a továbbiakban: Schindler Hollandia) és a Schindler Holding Ltd (a továbbiakban: Schindler Holding) (a továbbiakban együtt vagy külön: Schindler);

– a ThyssenKrupp Liften Ascenseurs NV, a ThyssenKrupp Aufzüge GmbH (a továbbiakban: TKA), a ThyssenKrupp Fahrtreppen GmbH (a továbbiakban: TKF), a ThyssenKrupp Elevator AG (a továbbiakban: TKE), a ThyssenKrupp AG (a továbbiakban: TKAG), a ThyssenKrupp Ascenseurs Luxembourg Sàrl és a ThyssenKrupp Liften BV (a továbbiakban: TKL) (a továbbiakban együtt vagy külön: ThyssenKrupp); és

– a Mitsubishi Elevator Europe BV (a továbbiakban: MEE).

3 A KC, amely a jelen ügy felpereseinek egyike, finnországi illetőségű, multinacionális karbantartó és gépipari vállalkozás, amely felvonókat és mozgólépcsőket, valamint automata épületajtókat értékesít, gyárt, épít be és korszerűsít. A KC a mozgólépcsők és a felvonók területén nemzeti leányvállalatokon keresztül folytatja tevékenységeit. Ezek többek között Németországban a Kone Németország, Hollandiában pedig a Kone Hollandia (a megtámadott határozat (15), (18) és (20) preambulumbekezdése).

A közigazgatási eljárás

A Bizottság vizsgálata

4 A Bizottság 2003 nyarán információkat kapott arról, hogy feltehetően kartell áll fenn a négy fő, felvonókat és mozgólépcsőket gyártó, az Unióban üzleti tevékenységet folytató európai társaság, azaz a Kone, az Otis, a Schindler és a ThyssenKrupp között (a megtámadott határozat (3) és (91) preambulumbekezdése).

Németország

5 A Bizottság 2004. január 28-tól és 2004 márciusában az [EK 81.] és az [EK 82.] cikk végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 14. cikkének (3) bekezdése alapján vizsgálatokat folytatott többek között az Otis és a ThyssenKrupp leányvállalatainak helyiségeiben Németországban (a megtámadott határozat (104) és (106) preambulumbekezdése).

6 A Kone 2004. február 12-én és 18-án Németországra vonatkozó információkkal egészítette ki a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45, 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.) (a továbbiakban: 2002. évi engedékenységi közlemény) alapján 2004. február 2-án Belgiumra vonatkozóan benyújtott kérelmét. Ugyanígy az Otis 2004 márciusa és 2005 februárja között Németországra vonatkozó információkkal egészítette ki a Belgiumra vonatkozóan benyújtott kérelmét. A Schindler 2004. november 25-én az említett közlemény alapján Németországra vonatkozó információkat tartalmazó kérelmet nyújtott be, amelyet 2004 decembere és 2005 februárja között kiegészített. Végül 2005 decemberében a ThyssenKrupp szintén e közlemény alapján Németországra vonatkozó kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz (a megtámadott határozat (105), (107), (112) és (114) preambulumbekezdése).

7 A Bizottság továbbá 2004 szeptembere és novembere között [az EK] 81. és [az EK] 82. [cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 18. cikke alapján tájékoztatáskérést küldött a Németországban elkövetett jogsértésben részt vevő vállalkozásoknak, több, e tagállamban lévő ügyfélnek, valamint a VDMA, a VFA és a VMA szövetségnek (a megtámadott határozat (110), (111) és (113) preambulumbekezdése).

Hollandia

8 Az Otis 2004 márciusában a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Hollandiára vonatkozó kérelmet nyújtott be, amelyet később kiegészített. A ThyssenKrupp 2004 áprilisában e közlemény alapján kérelmet nyújtott be, amelyet később szintén többször kiegészített. Végül a Kone 2004. július 19-én Hollandiára vonatkozó információkkal egészítette ki a Belgiumra vonatkozóan 2004. február 2-án benyújtott kérelmét (a megtámadott határozat (127), (129) és (130) preambulumbekezdése).

9 Az említett közlemény 8. pontjának a) alpontja alapján az Otis 2004. július 27-én feltételes mentességet kapott (a megtámadott határozat (131) preambulumbekezdése).

10 A Bizottság 2004. április 28-tól a 17. rendelet 14. cikkének (3) bekezdése alapján vizsgálatokat folytatott többek között a Kone, a Schindler, a ThyssenKrupp és az MEE leányvállalatainak helyiségeiben, Hollandiában, valamint a Boschduin szövetség helyiségeiben (a megtámadott határozat (128) preambulumbekezdése).

11 A Bizottság 2004 szeptemberében az 1/2003 rendelet 18. cikke alapján tájékoztatáskérést küldött a Hollandiában elkövetett jogsértésben részt vevő vállalkozásoknak, több, e tagállamban lévő ügyfélnek, valamint a VLR és a Boschduin szövetségnek (a megtámadott határozat (133) és (134) preambulumbekezdése).

A kifogásközlés

12 A Bizottság 2005. október 7-én kifogásközlést fogadott el, amelyet többek között a fenti 2. pontban említett társaságoknak címzett. A kifogásközlés valamennyi címzettje a Bizottság által megfogalmazott kifogásokra válaszolva írásbeli észrevételeket tett (a megtámadott határozat (135) és (137) preambulumbekezdése).

13 Meghallgatásra nem került sor, mivel a kifogásközlés egyetlen címzettje sem terjesztett elő erre vonatkozó kérelmet (a megtámadott határozat (138) preambulumbekezdése).

A megtámadott határozat

14 A Bizottság 2007. február 21-én elfogadta a megtámadott határozatot, amelyben megállapította, hogy a határozat címzett társaságai négy, az EK 81. cikk (1) bekezdésébe ütköző egységes, összetett és folyamatos jogsértésben vettek részt négy tagállamban, mivel felosztották egymás között a piacokat úgy, hogy megegyeztek a felvonók és mozgólépcsők értékesítésével, beépítésével, karbantartásával és korszerűsítésével összefüggő ajánlati felhívások és szerződések elosztásában, illetve azt összehangolták (a megtámadott határozat (2) preambulumbekezdése).

15 A megtámadott határozat címzettjeit illetően a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az érintett vállalkozások Belgiumban, Németországban, Luxemburgban és Hollandiában lévő leányvállalatainak felelősségén túl meg kell állapítani az említett leányvállalatok anyavállalatainak egyetemleges felelősségét a leányvállalataik által elkövetett, az EK 81. cikkbe ütköző jogsértésekért, mivel a jogsértés időtartama alatt meghatározó befolyást gyakorolhattak azok üzletpolitikájára, és vélelmezhető, hogy e lehetőséggel éltek is (a megtámadott határozat (608), (615), (622) (627) és (634)–(641) preambulumbekezdése). Az MEE anyavállalatainak a leányvállalatuk magatartásáért való egyetemleges felelősségét nem állapították meg, mivel nem lehetett bebizonyítani, hogy a leányvállalat magatartására meghatározó befolyást gyakoroltak (a megtámadott határozat (643) preambulumbekezdése).

16 A Bizottság a megtámadott határozatban a bírságok összegének kiszámításakor a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az [ESZAK 65. cikk] (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatásban (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.; a továbbiakban:

1998. évi iránymutatás) kifejtett módszert alkalmazta. Megvizsgálta azt is, hogy az érintett vállalkozások megfelelnek-e a 2002. évi engedékenységi közleményben megállapított követelményeknek, és ha igen, mennyiben.

17 A Bizottság a jogsértéseket „különösen súlyosnak" minősítette a jellegükre, és azon tényre tekintettel, hogy mindegyik valamely tagállam (Belgium, Németország, Luxemburg, illetve Hollandia) egész területére kiterjedt, még akkor is, ha tényleges hatásukat nem lehetett felmérni (a megtámadott határozat (671) preambulumbekezdése).

18 Az érintett vállalkozások arra vonatkozó tényleges gazdasági képességének figyelembevétele érdekében, hogy a versenyben jelentős kárt okozzanak, a Bizottság a felvonók és/vagy mozgólépcsők piacán – ideértve adott esetben a karbantartási és korszerűsítési szolgáltatások piacát is – elért forgalom alapján a vállalkozásokat minden egyes ország vonatkozásában különböző kategóriákba sorolta (a megtámadott határozat (672) és (673) preambulumbekezdése).

19 Ami a Németországban megvalósult kartellt illeti, a Konét, az Otist és a ThyssenKruppot az első kategóriába sorolták a bírság 70 000 000 eurós kiindulási összegével. A Schindlert a második kategóriába sorolták a bírság 17 000 000 eurós kiindulási összegével (a megtámadott határozat (676)–(679) preambulumbekezdése). Az Otisszal szemben kiszabandó bírság kiindulási összegére 1,7-es szorzótényezőt, a ThyssenKrupp bírságának kiindulási összegére pedig 2-es szorzótényezőt alkalmaztak a méretük és összesített forrásaik figyelembevétele érdekében, ily módon a bírságuk kiindulási összegét 119 000 000 euróban, illetve 140 000 000 euróban állapították meg (a megtámadott határozat (690) és (691) preambulumbekezdése). Mivel a Kone, az Otis és a ThyssenKrupp által elkövetett jogsértés nyolc évig és négy hónapig (1995. augusztus 1-jétől 2003. december 5-ig) tartott, a Bizottság e vállalkozások esetében 80%-kal növelte a bírság kiindulási összegét. Mivel a Schindler által elkövetett jogsértés öt évig és négy hónapig (1995. augusztus 1-jétől 2000. december 6-ig) tartott, a Bizottság e vállalkozás esetében 50%-kal növelte a bírság kiindulási összegét.

A bírság alapösszegét így a Kone esetében 126 000 000 euróban, az Otis esetében 214 200 000 euróban, a Schindler esetében 25 500 000 euróban, a ThyssenKrupp esetében pedig 252 000 000 euróban állapította meg (a megtámadott határozat (693) és (696) preambulumbekezdése). A Bizottság úgy vélte, hogy a ThyssenKruppot visszaesőnek kell tekinteni, és e súlyosító körülmény címén 50%-kal növelte a bírságának összegét (a megtámadott határozat (697)–(707) preambulumbekezdése). Az érintett vállalkozások javára semmilyen enyhítő körülményt nem állapított meg (a megtámadott határozat (727)–(729), (735), (736), (742)–(744), (749), (750) és (753)–(755) preambulumbekezdése). A Kone egyrészről a 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontja első bekezdésének első francia bekezdése alapján a bírság összegének 50%-os maximális csökkentésében, másrészről pedig a tények vitatásától való tartózkodás miatt a bírság összegének 1%-os csökkentésében részesült. Az Otis egyrészről az említett közlemény 23. pontja b) alpontja első bekezdésének második francia bekezdése szerinti tartományban a bírság összegének 25%-os csökkentésében, másrészről pedig a tények vitatásától való tartózkodás miatt a bírság összegének 1%-os csökkentésében részesült. A Schindler egyrészről e közlemény 23. pontja b) alpontja első bekezdésének harmadik francia bekezdése szerinti tartományban a bírság összegének 15%-os csökkentésében, másrészről pedig a tények vitatásától való tartózkodás miatt a bírság összegének 1%-os csökkentésében részesült. A ThyssenKrupp a tények vitatásától való tartózkodás miatt a bírság összegének 1%-os csökkentésében részesült (a megtámadott határozat (778)–(813) preambulumbekezdése).

20 Ami a Hollandiában megvalósult kartellt illeti, a Konét az első kategóriába sorolták a bírság 55 000 000 eurós kiindulási összegével. Az Otist a második kategóriába sorolták a bírság 41 000 000 eurós kiindulási összegével. A Schindlert a harmadik kategóriába sorolták a bírság 24 500 000 eurós kiindulási összegével. A ThyssenKruppot és az MEE-t a negyedik kategóriába sorolták a bírság 8 500 000 eurós kiindulási összegével (a megtámadott határozat (684) és (685) preambulumbekezdése). Az Otisszal szemben kiszabandó bírság kiindulási összegére 1,7-es szorzótényezőt, a ThyssenKrupp bírságának kiindulási összegére pedig 2-es szorzótényezőt alkalmaztak a méretük és összesített forrásaik figyelembevétele érdekében, ily módon a bírságuk kiindulási összegét 69 700 000 euróban, illetve 17 000 000 euróban állapították meg (a megtámadott határozat (690) és (691) preambulumbekezdése). Mivel az Otis

és a ThyssenKrupp által elkövetett jogsértés öt évig és tíz hónapig (1998. április 15-től 2004. március 5-ig) tartott, a Bizottság e vállalkozások esetében 55%-kal növelte a bírság kiindulási összegét. Mivel a Kone és a Schindler által elkövetett jogsértés négy évig és kilenc hónapig (1999. június 1-jétől 2004. március 5-ig) tartott, a Bizottság e vállalkozások esetében 45%-kal növelte a bírság kiindulási összegét. Mivel az MEE által elkövetett jogsértés négy évig és egy hónapig (2000. január 11-től 2004. március 5-ig) tartott, a Bizottság e vállalkozás esetében 40%-kal növelte a bírság kiindulási összegét. A bírság alapösszegét így a Kone esetében 79 750 000 euróban, az Otis esetében 108 035 000 euróban, a Schindler esetében 35 525 000 euróban, a ThyssenKrupp esetében 26 350 000 euróban, az MEE esetében pedig 11 900 000 euróban állapította meg (a megtámadott határozat (695) és (696) preambulumbekezdése). A Bizottság úgy vélte, hogy a ThyssenKruppot visszaesőnek kell tekinteni, és e súlyosító körülmény címén 50%-kal növelte a bírságának összegét (a megtámadott határozat (697), (698) és (715)–(720) preambulumbekezdése). Az érintett vállalkozások javára semmilyen enyhítő körülményt nem állapított meg (a megtámadott határozat (724)–(726), (731), (732), (737), (739)–(741), (745)–(748) és (751)–(755) preambulumbekezdése). A 2002. évi engedékenységi közlemény alapján az Otis teljes bírságmentességben részesült. A ThyssenKrupp egyrészről az említett közlemény 23. pontja b) alpontja első bekezdésének első francia bekezdése szerinti tartományban a bírság összegének 40%-os csökkentésében, másrészről pedig a tények vitatásától való tartózkodás miatt a bírság összegének 1%-os csökkentésében részesült. A Schindler és az MEE a tények vitatásától való tartózkodás miatt a bírság összegének 1%-os csökkentésében részesült (a megtámadott határozat (836)–(855) preambulumbekezdése).

21 A megtámadott határozat rendelkező része a következőképpen szól:

„1. cikk

[…]

(2) Németországot illetően a következő vállalkozások megsértették az [EK] 81. cikket, mivel a jelzett időszakokban nemzeti szinten a felvonókra és mozgólépcsőkre vonatkozó megállapodások és összehangolt magatartások keretében rendszeresen és közösen megegyeztek a piacok felosztásában, és abban, hogy az értékesítés és a beépítés vonatkozásában előzetesen megállapodásban rögzített részesedéseknek megfelelően elosztják egymás között a nyilvános és meghívásos ajánlati felhívásokat, valamint egyéb szerződéseket:

– a Kone: [a KC] és [a Kone Németország]: 1995. augusztus 1-jétől 2003. december 5-ig;

– az Otis: [az UTC], [az OEC] és [az Otis Németország]: 1995. augusztus 1-jétől 2003. december 5-ig;

– a Schindler: a Schindler Holding […] és [a Schindler Németország]: 1995. augusztus 1-jétől 2000. december 6-ig; és

– a ThyssenKrupp: [a TKAG], [a TKE], [a TKA] és [a TKF]: 1995. augusztus 1-jétől 2003. december 5-ig.

[...]

(4) Hollandiát illetően a következő vállalkozások megsértették az [EK] 81. cikket, mivel a jelzett időszakokban nemzeti szinten a felvonókra és mozgólépcsőkre vonatkozó megállapodások és összehangolt magatartások keretében rendszeresen és közösen megegyeztek a piacok felosztásában, abban, hogy az értékesítés és a beépítés vonatkozásában előzetesen megállapodásban rögzített részesedéseknek megfelelően elosztják egymás között a nyilvános és meghívásos ajánlati felhívásokat, valamint egyéb szerződéseket, továbbá tartózkodnak attól, hogy a karbantartási és korszerűsítési szerződések területén egymással versenybe lépjenek:

– a Kone: [a KC] és [a Kone Hollandia]: 1999. június 1-jétől 2004. március 5-ig;

– az Otis: [az UTC], [az OEC] és [az Otis Hollandia]: 1998. április 15-től 2004. március 5-ig;

– a Schindler: a Schindler Holding […] és [a Schindler Hollandia]: 1999. június 1-jétől 2004. március 5-ig;

– a ThyssenKrupp: [a TKAG] és [a TKL]: 1998. április 15-től 2004. március 5-ig; és

– [az MEE]: 2000. január 11-től 2004. március 5-ig.

2. cikk

[…]

(2) A Németországban elkövetett, az 1. cikk (2) bekezdésében említett jogsértések miatt a következő bírságok kerülnek kiszabásra:

– a Kone: [a KC] és [a Kone Németország], egyetemlegesen: 62 370 000 EUR;

– az Otis: [az UTC], [az OEC] és [az Otis Németország], egyetemlegesen: 159 043 500 EUR;

– a Schindler: a Schindler Holding […] és [a Schindler Németország], egyetemlegesen: 21 458 250 EUR; és

– a ThyssenKrupp: [a TKAG], [a TKE], [a TKA] és [a TKF], egyetemlegesen: 374 220 000 EUR.

[…]

(4) A Hollandiában elkövetett, az 1. cikk (4) bekezdésében említett jogsértések miatt a következő bírságok kerülnek kiszabásra:

– a Kone: [a KC] és [a Kone Hollandia], egyetemlegesen: 79 750 000 EUR;

– az Otis: [az UTC], [az OEC] és [az Otis Hollandia], egyetemlegesen: 0 EUR;

– a Schindler: a Schindler Holding […] és [a Schindler Hollandia], egyetemlegesen: 35 169 750 EUR;

– a ThyssenKrupp: [a TKAG] és [a TKL], egyetemlegesen: 23 477 850 EUR; és

– [az MEE]: 1 841 400 EUR.

[…]"

Az eljárás és a felek kérelmei

22 A Törvényszék Hivatalához 2007. május 8-án benyújtott keresetlevelükkel a felperesek, a KC, a Kone Németország és a Kone Hollandia, előterjesztették a jelen keresetet.

23 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (nyolcadik tanács) a szóbeli szakasz megnyitásáról határozott, és az eljárási szabályzatának 64. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében írásban kérdést tett fel a felpereseknek, a feleket pedig dokumentumok benyújtására kérte fel. A felperesek a Törvényszék kérdésére a kitűzött határidőn belül nem adtak választ. 2009. szeptember 10-i levelükben azonban válaszoltak arra. Az említett levélben és a 2009. szeptember 28-i levélben a felperesek hangsúlyozták bizonyos adatok bizalmas jellegét, és ezen adatok elhagyását kérték a Törvényszék általi közzétételből. A felek a dokumentumok benyújtására vonatkozó kérésnek a kitűzött határidőn belül eleget tettek.

24 A Törvényszék a 2009. október 16-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és az általa feltett szóbeli kérdésekre adott válaszaikat.

25 A Törvényszék a 2009. október 14-i végzésével az eljárási szabályzat 65. cikke b) pontjának, 66. cikke 1. §-ának és 67. cikke 3. §-a második bekezdésének megfelelően felszólította a Bizottságot arra, hogy nyújtson be olyan dokumentumokat, amelyek tekintetében a Bizottság azok bizalmas jellegére hivatkozott. A Bizottság ennek a kitűzött határidőn belül eleget tett. Mivel a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az említett dokumentumok a jogvita eldöntéséhez nem szükségesek, azokat – a felpereseknek való megküldésüket mellőzve – visszaszolgáltatta a Bizottságnak, a szóbeli szakaszt pedig lezárta.

26 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkének (2) bekezdését annyiban, amennyiben az a KC-vel és a Kone Németországgal szemben bírságot szab ki, valamint mellőzze bírság kiszabását, vagy a megtámadott határozatban megállapított összegnél kisebb összegű bírságot állapítson meg;

– semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkének (4) bekezdését annyiban, amennyiben az a KC-vel és a Kone Hollandiával szemben bírságot szab ki, valamint a megtámadott határozatban megállapított összegnél kisebb összegű bírságot állapítson meg;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

27 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a keresetet utasítsa el;

– a felpereseket kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

28 A felperesek egyrészt vitatják a megtámadott határozat 2. cikke (2) bekezdésének jogszerűségét, amely az érintett vállalkozásokkal szemben a Németországban elkövetett jogsértések miatt szab ki bírságokat, másrészt pedig a megtámadott határozat 2. cikke (4) bekezdésének jogszerűségét, amely az érintett vállalkozásokkal szemben a Hollandiában elkövetett jogsértések miatt szab ki bírságokat.

29 E tekintetben a felperesek három jogalapra hivatkoznak. Az első jogalap az 1998. évi iránymutatásnak és az arányosság elvének a bírságok kiindulási összegének megállapítása során történő megsértésén alapul. A második jogalap a 2002. évi engedékenységi közleménynek, továbbá a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének, valamint a védelemhez való jognak a megsértésén alapul. A harmadik jogalap a bírságoknak

a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködés miatt való csökkentése összegének meghatározása során a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére vonatkozik.

Az 1998. évi iránymutatásnak és az arányosság elvének a bírságok kiindulási összegének megállapítása során történő megsértésére alapított jogalapról

30 A felperesek azt állítják, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta az 1998. évi iránymutatást, és megsértette az arányosság elvét a Németországban és Hollandiában elkövetett jogsértések miatt kiszabott bírságok kiindulási összegeinek megállapítása során.

31 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Bizottság a bírságok kiszámításának módszerét illetően széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik. Ezen, az 1998. évi iránymutatásban meghatározott számítási módszer különböző rugalmassági tényezőket tartalmaz, amelyek lehetővé teszik a Bizottság számára, hogy a mérlegelési jogkörét az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdése rendelkezéseinek megfelelően gyakorolhassa (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-322/07. P., C-327/07. P. és C-338/07. P. sz., Papierfabrik August Koehler és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. szeptember 3-án hozott ítéletének [EBHT 2009., I-7191. o.] 112. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

32 Az uniós versenyjogi jogsértések súlyát számos tényező függvényében kell értékelni, úgymint például az ügy sajátos körülményei, háttere és a bírságok elrettentő hatása, anélkül azonban, hogy létezne kötelezően figyelembe veendő szempontok kötött vagy kimerítő listája (a Bíróság C-510/06. P. sz., Archer Daniels Midland kontra Bizottság

ügyben 2009. március 19-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-1843. o.] 72. pontja, valamint C-534/07. P. sz., Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 3-án hozott ítéletének [EBHT 2009., I-7415. o.] 54. pontja).

33 Amint a fenti 16. pontban kifejtésre került, a Bizottság a jelen ügyben az 1998. évi iránymutatásban meghatározott módszert alkalmazva határozta meg a bírságok összegét.

34 Az 1998. évi iránymutatás ugyan nem minősül olyan jogszabálynak, amelyet a közigazgatásnak mindenképpen kötelezően be kell tartania, mégis olyan, a gyakorlatban követendő magatartási szabályt tartalmaz, amelytől a közigazgatás egyes esetekre nézve nem térhet el anélkül, hogy olyan indokolást ne adna, amely összeegyeztethető az egyenlő bánásmód elvével (lásd a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 209. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a Törvényszék T-73/04. sz., Carbone-Lorraine kontra Bizottság ügyben 2008. október 8-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-2661. o.] 70. pontját).

35 A Bizottság – mivel ilyen magatartási szabályokat fogadott el, és azok közzétételével kijelentette, hogy ezentúl alkalmazni fogja e szabályokat az általuk érintett esetekre – korlátozza magát mérlegelési jogköre gyakorlásában, és nem térhet el e szabályoktól anélkül, hogy ne tenné ki magát egyes esetekben felelősségre vonásnak az általános jogelveknek, mint az egyenlő bánásmód vagy a bizalomvédelem elvének a megsértése címén (lásd a fenti 34. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 211. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a fenti 34. pontban hivatkozott Carbone-Lorraine kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 71. pontját).

36 Ezenkívül az 1998. évi iránymutatás általánosan és elvont módon meghatározza azt a módszert, amelyet a Bizottság a maga számára előírt a bírságok összegének megállapítására, következésképpen garantálja a vállalkozások jogbiztonságát (a fenti 34. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 211. és 213. pontja).

37 Végül emlékeztetni kell arra, hogy az 1998. évi iránymutatás először is rendelkezik magának a jogsértés súlyának az értékeléséről, amelynek alapján meghatározható egy általános kiindulási összeg (az 1. A. pont második bekezdése). Másodszor, a súlyosságot az elkövetett jogsértések jellegére és az érintett vállalkozás sajátosságaira, többek között a méretére és az érintett piacon elfoglalt helyzetére tekintettel értékeli, ami a kiindulási összeg súlyozásához, a vállalkozások kategóriákba sorolásához és egyénieesített kiindulási összeg megállapításához vezethet (az 1. A. pont harmadik–hetedik bekezdése).

38 A jelen ügyben, ami a jogsértés súlyának a megtámadott határozatban szereplő értékelését illeti, a Bizottság párhuzamosan vizsgálta a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított négy jogsértést, „[m]ivel [azok] […] közös jellemzőkkel bírnak"(a megtámadott határozat (657) preambulumbekezdése).

39 Mindenekelőtt a jogsértések jellegét illetően a Bizottság a megtámadott határozat (658) és (659) preambulumbekezdésében kifejti:

„(658) A jelen határozat tárgyát képező jogsértések elsősorban abban álltak, hogy a versenytársak között titkos összejátszást hozzanak létre annak érdekében, hogy az új felvonók és/vagy mozgólépcsők értékesítésére és beépítésére vonatkozó projektek elosztása révén felosszák a piacokat, illetve befagyasszák a piaci részesedéseket, és hogy a felvonók és mozgólépcsők karbantartását és korszerűsítését illetően egymással ne lépjenek versenybe (kivéve Németországban, ahol a karbantartási és korszerűsítési tevékenység nem képezte a kartell tagjai közötti megbeszélések tárgyát). Az ilyen horizontális korlátozások jellegüknél fogva az [EK] 81. cikk legsúlyosabb megsértései közé tartoznak. Az ezen ügyben szóban forgó jogsértések mesterségesen megfosztották az ügyfeleket azon előnyöktől, amelyekkel versenyfeltételek mellett megvalósuló ajánlati felhívás esetén számolhattak volna. Érdekes megjegyezni továbbá, hogy bizonyos manipulált projektek adókból finanszírozott, és éppen annak érdekében kiírt közbeszerzési szerződések voltak, hogy versengő, különösen pedig jó minőség/ár arányt kínáló ajánlatokat kapjanak.

(659) A jogsértés súlyának értékelése során a jogsértés céljára vonatkozó elemek általában jelentősebbek, mint a hatásaira vonatkozók, különösen, amikor – amint ezen ügyben is – a megállapodások különösen súlyos jogsértésekre vonatkoznak, úgymint az árak rögzítése vagy a piac felosztása. A megállapodás hatásai általában nem jelentenek döntő kritériumot a jogsértés súlyának értékelésekor."

40 A Bizottság azt állítja, hogy „nem próbálta meg a jogsértés pontos hatásait bizonyítani, mivel lehetetlen [volt] meghatározni kellő bizonyossággal, hogy a jogsértések nélkül milyenek lettek volna az alkalmazandó versenytényezők (ár, kereskedelmi feltételek, minőség, innováció és egyéb tényezők)" (a megtámadott határozat (660) preambulumbekezdése). Mindazonáltal úgy véli, „[n]yilvánvaló […], hogy a jogsértéseknek tényleges hatása volt", és e tekintetben kifejti, hogy „[a]zon tény, hogy a különböző versenyellenes megállapodásokat a kartell tagjai végrehajtották, önmagában a piacra gyakorolt hatásra utal, még akkor is, ha a tényleges hatás nehezen mérhető, mivel nem lehet tudni különösen, hogy más projektek is képezték-e tárgyát az ajánlatok manipulálásának – és ha igen, mennyi projekt képezte azt –, továbbá azt sem, mennyi projekt képezhette a kartell tagjai közötti elosztás tárgyát anélkül, hogy szükség lett volna a tagok közötti kapcsolatfelvételre" (a megtámadott határozat (660) preambulumbekezdése). Ugyanezen preambulumbekezdésben a Bizottság hozzáteszi, hogy „[a] versenytársak jelentős összesített piaci részesedései valószínű versenyellenes hatásokra utalnak, és [hogy] e piaci részesedéseknek a jogsértések teljes időtartama alatti viszonylagos stabilitása e hatásokat támasztja alá".

41 Ezt követően a megtámadott határozat (661)–(669) preambulumbekezdésében a Bizottság a felperesek által a közigazgatási eljárásban annak bizonyítása érdekében felhozott érvekre válaszol, hogy a jogsértések korlátozott hatással voltak a piacra.

42 Az érintett földrajzi piac kiterjedését illetően a Bizottság a megtámadott határozat (670) preambulumbekezdésében megállapítja, hogy „[a megtámadott] határozat tárgyát képező kartellek Belgium, Németország, Luxemburg, illetve Hollandia egész területére kiterjedtek", és hogy „[a]z ítélkezési gyakorlatból világosan kitűnik, hogy a valamely tagállam egészére kiterjedő nemzeti földrajzi piac már önmagában a közös piac jelentős részét jelenti".

43 Végül a megtámadott határozat (671) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapítja, hogy „minden egyes címzett az EK 81. cikkbe ütköző egy vagy több különösen súlyos jogsértést követett el […] [a] jogsértések jellegére, és azon tényre tekintettel, hogy mindegyik valamely tagállam (Belgium, Németország, Luxemburg, illetve Hollandia) egész területére kiterjedt". A Bizottság megállapítja, hogy „e tényezők miatt a jogsértéseket különösen súlyosnak kell tekinteni, még akkor is, ha tényleges hatásuk nem mérhető".

44 Először is, a németországi jogsértést illetően a felperesek azt állítják, hogy a megtámadott határozat nem veszi figyelembe magának a Bizottságnak azon megállapításait, amelyek szerint a németországi kartell nem minden felvonóprojektet érintett. Ily módon az érintett piac kizárólag az egymillió eurót meghaladó értékű felvonóprojektekből tevődik össze, vagyis megközelítőleg a teljes piac 20–30%-át teszi ki, amit mentesség iránti kérelmében a Kone, az Otis és a ThyssenKrupp is megerősített (a megtámadott határozat (281) és (664) preambulumbekezdése). Válaszukban a felperesek arra is kitérnek, hogy egyrészt a németországi jogsértésre vonatkozóan meghatározott általános kiindulási összeg, másrészt pedig a belgiumi és a hollandiai jogsértésekre vonatkozóan meghatározott általános kiindulási összegek közötti összehasonlítás a németországi jogsértésre vonatkozóan meghatározott kiindulási összeg aránytalanságát erősíti meg, hiszen a németországi kartellel ellentétben a belgiumi és a hollandiai kartell a felvonópiac egészét érintette.

45 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a felperesek nem vitatják az 1998. évi iránymutatás 1. A. pontjában kifejtett, a bírság általános kiindulási összegének meghatározására vonatkozó módszer jogszerűségét. Márpedig az említett módszer átalányt alkalmazó logikát követ, miszerint a bírságnak a jogsértés súlya alapján meghatározott általános kiindulási összege a jogsértés jellegét és földrajzi kiterjedését, valamint a jogsértés piacra gyakorolt tényleges hatását – amennyiben ez mérhető – figyelembe véve kerül kiszámításra (a Törvényszék T-15/02. sz., BASF kontra Bizottság ügyben 2006. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-497. o.] 134. pontja és T-116/04. sz., Wieland-Werke kontra Bizottság ügyben 2009. május 6-án hozott ítéletének [EBHT 2009., II-1087. o.] 62. pontja).

46 Ezenkívül az érintett piac mérete főszabály szerint nem egy kötelezően figyelembe veendő tényező, hanem csupán egyike azon tényezőknek, amelyek a jogsértés súlyának értékelése szempontjából relevánsak, mivel a Bizottság egyébként az ítélkezési gyakorlat szerint nem köteles az érintett piac lehatárolására vagy méretének megállapítására, amennyiben a kérdéses jogsértésnek versenyellenes célja van (lásd ebben az értelemben a fenti 32. pontban hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 55. és 64. pontját, valamint a Törvényszék T-161/05. sz., Hoechst kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2009., II-3555. o.] 109. pontját). Így a Bizottság a bírság kiindulási összegének meghatározása érdekében, anélkül hogy erre köteles lenne, figyelembe veheti a jogsértés tárgyát képező piac értékét (lásd ebben az értelemben a fenti 45. pontban hivatkozott BASF kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 134. pontját és a fenti 45. pontban hivatkozott Wieland-Werke kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 63. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Az 1998. évi iránymutatás ugyanis nem írja elő, hogy a bírságok összegét a teljes forgalom vagy a vállalkozások által az érintett piacon elért forgalom alapján kell kiszámítani. Az iránymutatás ugyanakkor nem is zárja ki azt, hogy a bírság összegének meghatározásakor e forgalmakat figyelembe vegyék az uniós jog általános elveinek tiszteletben tartása érdekében, és amikor a körülmények ezt megkövetelik (a Törvényszék T-224/00. sz., Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2597. o.] 187. pontja).

47 A felperesek azon érve tehát, miszerint a németországi kartell miatt kiszabott bírság általános kiindulási összegének az érintett piac állítólagosan kisebb méretét kellene tükröznie, téves előfeltevésen alapszik, és azt el kell utasítani.

48 A jelen ügyben, amint az a fenti 38–43. pontban említést nyert, a Bizottság a jogsértés súlyának meghatározása során figyelembe vette a jogsértés jellegét és az érintett piac földrajzi kiterjedését.

49 A felperesek állításával ellentétben a megtámadott határozat (664) preambulumbekezdéséből – amelyben a Bizottság egyébként a Konénak és az Otisnak a jogsértés állítólagosan kisebb hatására vonatkozó állítására válaszol – kitűnik, hogy a németországi megállapodások nem kizárólag a mozgólépcsőkre és az egymillió euró

értéket meghaladó felvonóprojektekre voltak hatással, mivel a Bizottság valószínűnek tartotta, „hogy az egymillió euró értéket meghaladó felvonóprojektekre irányuló kartelltevékenységek, amelyek a gyorsfelvonókra és a nagy értékű felvonókra is kiterjedtek, a felvonópiac többi részének működését is befolyásolták". Az említett preambulumbekezdésben a Bizottság arra is kitért, hogy elsődlegesen nem a felvonók darabszáma és típusa, hanem a projektek összértéke számít, hogy nem lehet kimutatni a jogsértés pontos hatásait, és hogy a tények egyértelműen bizonyították, hogy a felek szándéka nem az volt, hogy egyes terméktípusokat kizárjanak, hanem az, hogy azon projektekről egyezzenek meg, amelyek esetében a verseny a legkönnyebben kiküszöbölhető volt.

50 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Németországra vonatkozóan benyújtott kérelmében maga a Kone is kifejezetten azt nyilatkozta, hogy *[bizalmas]*[1] (lásd a megtámadott határozat (256) preambulumbekezdését is), ami inkább arra enged következtetni, hogy a kartell célja a piaci részesedéseknek a felvonópiac egészén történő befagyasztása volt. Márpedig, amint azt a Bizottság hangsúlyozza, az egymillió euró értéket meghaladó projektek szintjén történő kifejezett összejátszás összeegyeztethetetlen a kisebb értékű projektekért folytatott agresszív versennyel. Ezenkívül, amint az a megtámadott határozat (241) preambulumbekezdéséből kitűnik – amelyet a felperesek nem vitattak –, a ThyssenKrupp szintén azt nyilatkozta, hogy kivételesen kisebb projekteket is megvizsgálnak. Ebből következik, hogy a felperesek azon érvét, miszerint a felvonók vonatkozásában a kartell a német piacnak csupán 20–30%-át érintette, el kell utasítani.

51 Ezenkívül a németországi kartellt illetően meg kell jegyezni, hogy bár a Bizottság nem próbálta meg a jogsértés pontos hatásait bizonyítani (a megtámadott határozat (660) preambulumbekezdése), ugyanakkor csökkentett kiindulási összeget állapított meg annak érdekében, hogy az érintett vállalkozások javára figyelembe vegye azt, hogy a kartellek esetleg nem érintették közvetlenül a felvonók piacának egészét. Ennek megfelelően, ahogy – a kartell néhány résztvevőjének azon érveire válaszolva,

1 – Törölt bizalmas adatok.

miszerint a kartell a felvonókat illetően csak a gyorsfelvonókat érintette – a Bizottság is rámutat a megtámadott határozat (664) preambulumbekezdésében, a bírság kiindulási összegének meghatározásánál ténylegesen „figyelembe [vette], hogy a kartell tevékenységei esetleg nem érintették közvetlenül a felvonók piacának egészét". Nyilvánvaló ugyanis, hogy a németországi kartell tekintetében a bírság kiindulási összegét alacsonyabb szinten állapították meg, amikor azt a piac teljes méretének százalékában fejezték ki, mint a megtámadott határozatban szereplő többi kartell tekintetében alkalmazott kiindulási összegeket (lásd az alábbi 55. pontot).

52 Ezen túlmenően, még ha feltételezzük is, hogy a felvonók vonatkozásában a németországi kartell csak az egymillió eurót meghaladó összegű felvonóprojekteket érintette – amit a felperesek nem bizonyítottak, és amit egyébként a ThyssenKrupp bizonyos kijelentései cáfolnak (lásd a fenti 50. pontot) –, a bírság kiindulási összege akkor is indokolt marad, ha azt a többi kartell tekintetében megállapított összegekkel hasonlítjuk össze. E tekintetben fontos hangsúlyozni, hogy a németországi kartell által érintett földrajzi piac egyértelműen kiterjedtebb volt, mint a többi kartell által érintett földrajzi piacok.

53 Egyébként hangsúlyozni kell, hogy a kérdéses termékek piacának viszonylag kis mérete, még ha bizonyított is, kisebb jelentőségű, mint a jogsértés súlyát bizonyító – a megtámadott határozat (657)–(671) preambulumbekezdésében szereplő és a fenti 38–43. pontban említett – egyéb tényezők összessége (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-322/01. sz., Roquette Frères kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-3137. o.] 151. pontját).

54 Végül, még ha feltételezzük is, hogy a Bizottságnak, amikor egy és ugyanazon határozatban több különösen súlyos jogsértést állapít meg, figyelnie kell arra, hogy az általános kiindulási összegek és a különböző érintett piacok mérete között arányos viszony legyen, a jelen ügyben semmi nem utal arra, hogy a németországi kartell miatt megállapított általános kiindulási összeg a belgiumi és a hollandiai kartell vonatkozásában megállapított általános kiindulási összegekhez képest aránytalan.

55 A releváns adatok vizsgálata ugyanis azt mutatja, hogy a Bizottság az érintett piacok méretére tekintettel ésszerű és koherens módon állapította meg az érintett tagállamokban elkövetett jogsértésekre vonatkozó kiindulási összegeket, anélkül azonban, hogy pontos matematikai képletet alkalmazott volna, amire egyébként nem volt köteles (lásd a fenti 45–47. pontot). Egyrészt, az egyértelműen legjelentősebb piacot, azaz az 576 millió eurót kitevő németországi piacot illetően az általános kiindulási összeget 70 millió euróban állapította meg. Másrészt, a méret tekintetében ezt követő két másik piacot, azaz a holland és belga piacot illetően, amelyek 363 millió eurót, illetve 254 millió eurót tesznek ki, az általános kiindulási összeget 55 millió euróban, illetve 40 millió euróban állapította meg.

56 E körülmények között, és tekintettel az 1998. évi iránymutatás 1.A. pontjában kifejtett módszer alapjául szolgáló, átalányt alkalmazó logikára, amely szerint a Bizottság a bírság általános kiindulási összegének meghatározásakor nem köteles figyelembe venni az érintett piac méretét, illetve még kevésbé köteles ezen összeget a piac összesített forgalmának rögzített százalékában meghatározni (lásd ebben az értelemben a fenti 45. pontban hivatkozott BASF kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 134. pontját), a németországi jogsértésre vonatkozóan meghatározott általános kiindulási összeg a belgiumi, illetve a hollandiai jogsértésre vonatkozóan meghatározott kiindulási összegekhez viszonyítva nem tekinthető aránytalannak.

57 Másodszor, ami a hollandiai jogsértés súlyát illeti, a Kone emlékeztet arra, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető, valamint az érintett földrajzi piac kiterjedését.

58 A felperesek azt állítják, hogy a Bizottság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a hollandiai jogsértés ugyanolyan jellegű volt, mint a Belgiumban, Németországban, illetve Luxemburgban elkövetett jogsértés, ami nyilvánvaló mérlegelési hibának és az egyenlő bánásmód elve megsértésének minősül. E tekintetben a felperesek előadják, hogy először is e tagállamokban a megállapodásokat általában a legfelső vezetés szintjén kötötték. Másodszor, a projektelosztások a résztvevők között előzetesen megállapodásban rögzített piacfelosztáson alapultak, céljuk pedig e piaci részesedések

befagyasztása volt. Harmadszor, projektlisták készültek. Egyébként a résztvevők szélsőséges lépéseket tettek jogellenes magatartásuk leplezése érdekében. Negyedszer, Belgiumban és Luxemburgban a jogsértések valamennyi projektet és/vagy szerződést, Németországban pedig egy bizonyos összeget meghaladó értékű valamennyi projektet érintették. Ötödször, Belgiumban a „szolgáltatási" részleg vonatkozásában kompenzációs mechanizmus működött. Mindezen körülmények a hollandiai jogsértés esetében hiányoztak.

59 Meg kell állapítani, hogy e körülmények, még ha bizonyítottak is, nem alkalmasak arra, hogy megkérdőjelezzék a Bizottság által a megtámadott határozat (658) preambulumbekezdésében a Hollandiában megállapított jogsértés jellegére vonatkozóan adott értékelést. A Hollandiában elkövetett jogsértés ugyanis, akárcsak a Belgiumban, Németországban és Luxemburgban elkövetett jogsértések, elsősorban abban állt, hogy a versenytársak között titkos összejátszást hozzanak létre annak érdekében, hogy az új felvonók és/vagy mozgólépcsők értékesítésére és beépítésére vonatkozó projektek elosztása révén felosszák a piacokat, illetve befagyasszák a piaci részesedéseket, és hogy a felvonók és mozgólépcsők karbantartását és korszerűsítését illetően egymással ne lépjenek versenybe (kivéve Németországban, ahol a karbantartási és korszerűsítési tevékenység nem képezte a kartell tagjai közötti megbeszélések tárgyát). Az ilyen horizontális korlátozások jellegüknél fogva az EK 81. cikk legsúlyosabb megsértései közé tartoznak (a megtámadott határozat (658) preambulumbekezdése), ami az 1998. évi iránymutatás 1.A. pontjából, amely az ilyen típusú jogsértést „különösen súlyosnak" minősíti, kifejezetten kitűnik.

60 A felperesek szerint továbbá a hollandiai jogsértésnek a piacra gyakorolt hatása kevésbé volt jelentős, mint a belgiumi, németországi és luxemburgi kartelleknek. A Bizottság állításával ellentétben lehetséges általánosságban – az érintett projektek értékét a piac összesített értékével összehasonlítva – felmérni a piacra gyakorolt hatást. Ezenkívül az Otis, a ThyssenKrupp és a Kone mindannyian 10%-nál kisebbre becsülik azt a piaci részesedést, amelyet a jogsértés érinthetett. Másodlagosan a Kone azt állítja, hogy a bizonyítékok, valamint a jogsértés jellege és hatása tükrében a Bizottságnak a hollandiai jogsértést nem „különösen súlyosnak", hanem „súlyosnak" kellett volna

minősítenie, következésképpen pedig a hollandiai jogsértésre vonatkozó bírság alapösszegét csökkentenie kellett volna.

61 Az 1998. évi iránymutatás 1.A. pontjának első bekezdése szerint a jogsértés súlyának értékelése keretében a Bizottságnak a piacra gyakorolt tényleges hatást kizárólag akkor kell megvizsgálnia, ha e hatás mérhetőnek tűnik (lásd a fenti 32. pontban hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 74. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot; a Törvényszék fenti 46. pontban hivatkozott Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 143. pontját, valamint T-279/02. sz., Degussa kontra Bizottság ügyben 2006. április 5-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-897. o.] 216. pontját).

62 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogsértés piacra gyakorolt tényleges hatásának értékelése során a Bizottságnak figyelembe kell vennie, hogy milyen lett volna a verseny a jogsértés nélkül (lásd a fenti 34. pontban hivatkozott Carbone-Lorraine kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 83. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

63 A jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat (660) preambulumbekezdésében azt állítja, hogy „nem próbálta meg a jogsértés pontos hatásait bizonyítani, mivel lehetetlen [volt] meghatározni kellő bizonyossággal, hogy a jogsértések nélkül milyenek lettek volna az alkalmazandó versenytényezők (ár, kereskedelmi feltételek, minőség, innováció és egyéb tényezők)". Még ha a Bizottság a megtámadott határozat (660) preambulumbekezdésében úgy is véli, hogy nyilvánvaló, hogy a kartelleknek tényleges hatása volt, mivel azokat végrehajtották, és még ha a Bizottság a (661)–(669) preambulumbekezdésben el is utasította az érintett vállalkozások arra irányuló érveit, hogy bizonyítsák a kartellek korlátozott hatásait, meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat a jogsértések súlyának értékelésekor nem vette figyelembe a piacra gyakorolt esetleges hatásukat.

64 A Bizottság a megtámadott határozat (671) preambulumbekezdésében így a jogsértések súlyának értékelésére vonatkozó megállapítását kizárólag az említett jogsértések jellegének és földrajzi kiterjedésének figyelembevételére alapítja. A Bizottság ugyanis az említett preambulumbekezdésben megállapítja, hogy „[a] jogsértések jellegére, és

azon tényre tekintettel, hogy mindegyik valamely tagállam (Belgium, Németország, Luxemburg, illetve Hollandia) egész területére kiterjedt […], [meg kell állapítani, hogy] minden egyes címzett az EK 81. cikkbe ütköző egy vagy több különösen súlyos jogsértést követett el".

65 Azon érvet illetően, miszerint lehetséges általánosságban – az érintett projektek értékét a piac összesített értékével összehasonlítva – felmérni a piacra gyakorolt hatást, meg kell állapítani, hogy a felperesek nem adnak pontos információt arra vonatkozóan, hogy a piacra gyakorolt hatást milyen módon kellene kiszámítani. E tekintetben a felperesek válaszukban azon magyarázatokra utalnak, amelyek a Konénak a kifogásközlésre adott válaszában szerepelnek. Anélkül hogy ezen – a keresetlevél mellékletében szereplő – érvelés elfogadhatósága tárgyában dönteni kellene, rá kell mutatni arra, hogy a felperesek csupán arra hivatkoznak, hogy a kartell a holland piacra korlátozott hatást gyakorolt, és ezzel kapcsolatban lényegében az érintett vállalkozások azon kijelentéseire utalnak, amelyek szerint a kartellnek korlátozott számú projekt képezte tárgyát. Márpedig, amint azt a Bizottság megjegyzi, az ilyen kijelentések nem jelentik azt, hogy a jogsértés hatása mérhető volt, hiszen a kartell nagysága nem ismert. Ennek megfelelően a Bizottság például a megtámadott határozat (384) preambulumbekezdésében jelezte – és ezt a felperesek nem vitatták –, hogy „egyáltalán nem volt szükség arra, hogy valamennyi hollandiai projekt elosztására sor kerüljön, hiszen az érintett vállalkozásoknak csak azokról a projektekről kellett egyeztetniük, amelyek valamely meglévő ügyféllel fennálló kapcsolat alapján nem kerültek automatikusan valamelyikükhöz". Ezenkívül a felperesek érvei nem kérdőjelezhetik meg a Bizottságnak a megtámadott határozat (660) preambulumbekezdésében szereplő következtetését, miszerint lehetetlen volt meghatározni kellő bizonyossággal, hogy a jogsértések nélkül milyenek lettek volna az alkalmazandó versenytényezők (ár, kereskedelmi feltételek, minőség, innováció és egyéb tényezők) (lásd a fenti 62–63. pontot).

66 Mindenesetre meg kell állapítani, hogy a felperesek érvei nem kérdőjelezik meg a hollandiai jogsértés „különösen súlyosnak" minősítését.

67 Ezért ki kell emelni, hogy a megtámadott határozatban megállapított jogsértések jellegüknél fogva az EK 81. cikk legsúlyosabb megsértései közé tartoznak, mivel az volt a céljuk, hogy „a versenytársak között titkos összejátszást hozzanak létre annak érdekében, hogy az új felvonók és/vagy mozgólépcsők értékesítésére és beépítésére vonatkozó projektek elosztása révén felosszák a piacokat, illetve befagyasszák a piaci részesedéseket, és hogy a felvonók és mozgólépcsők karbantartását és korszerűsítését illetően egymással ne lépjenek versenybe (kivéve Németországban, ahol a karbantartási és korszerűsítési tevékenység nem képezte a kartell tagjai közötti megbeszélések tárgyát)" (a megtámadott határozat (658) preambulumbekezdése). E tekintetben az 1998. évi iránymutatás kifejti, hogy a „különösen súlyos" jogsértések közé lényegében az olyan horizontális korlátozások tartoznak, mint az árkartell és a piacfelosztó kvóták alkalmazása, illetve más, a belső piac megfelelő működését veszélyeztető magatartások. Az EK 81. cikk (1) bekezdésének c) pontjában e jogsértések szintén említésre kerülnek az azon kartellekre vonatkozó példák között, amelyeket kifejezetten összeegyeztethetetlennek nyilvánítanak a közös piaccal. Ezen kartellek a verseny súlyos megzavarásán kívül, amely a velejárójuk, a piacok elszigetelését is okozzák azzal, hogy a feleket elkülönülő, gyakran államhatárok által lehatárolt piacok tiszteletben tartására kötelezik, és így ellentétesek az EK-Szerződés fő céljával, vagyis a közös piac egységesítésével. Ezért is minősíti az ítélkezési gyakorlat az ilyen jellegű jogsértéseket, különösen ha horizontális kartellekről van szó, „különösen súlyosnak" vagy „nyilvánvaló jogsértésnek" (a Törvényszék T-148/89. sz., Tréfilunion kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1063. o.] 109. pontja, T-374/94., T-375/94., T-384/94. és T-388/94. sz., European Night Services és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3141. o.] 136. pontja, valamint T-241/01. sz., Scandinavian Airlines System kontra Bizottság ügyben 2005. július 18-án hozott ítéletének [EBHT 2005., II-2917. o.] 85. pontja).

68 Ezenkívül az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy valamely versenyellenes magatartás hatása a jogsértés súlyának értékelésekor nem meghatározó kritérium. A szándékkal összefüggő tényezők nagyobb jelentőséggel bírhatnak, mint az említett hatásokkal kapcsolatos tényezők, különösen, amikor lényegét tekintve olyan súlyos jogsértésekről van szó, mint a piacok felosztása (a Bíróság C-194/99. P. sz., Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10821. o.] 118. pontja, valamint fenti 32. pontban hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 96. pontja; a Törvényszék T-45/98. és T-47/98. sz., Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra

Bizottság egyesített ügyekben 2001. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-3757. o.] 199. pontja, valamint fenti 61. pontban hivatkozott Degussa kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 251. pontja).

69 Így tehát a jogsértés jellege elsődleges szerepet játszik különösen a jogsértések „különösen súlyosnak" minősítésénél. A különösen súlyos jogsértéseknek az 1998. évi iránymutatásban található leírásából következik, hogy az egyebek mellett – mint a jelen ügyben is – a piacok felosztására irányuló megállapodások, illetve összehangolt magatartások pusztán a jellegük alapján „különösen súlyosnak" minősülhetnek, anélkül hogy e magatartások sajátos hatását vagy földrajzi kiterjedését meg kellene határozni (lásd ebben az értelemben a Bíróság fenti 32. pontban hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 75. pontját, valamint C-125/07. P., C-133/07. P., C-135/07. P. és C-137/07. P. sz., Erste Bank der österreichischen Sparkassen kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. szeptember 24-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-8681. o.] 103. pontját). E következtetést alátámasztja az a tény, hogy míg a súlyos jogsértések leírása kifejezetten megemlíti a piacra és a közös piac kiterjedt területeire gyakorolt hatást, a különösen súlyos jogsértések leírása nem említ semmilyen követelményt a piacra gyakorolt tényleges hatásra, illetve adott földrajzi területre gyakorolt hatásra vonatkozóan (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-69/04. sz., Schunk és Schunk Kohlenstoff-Technik kontra Bizottság ügyben 2008. október 8-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-2567. o.] 171. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

70 Következésképpen a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy a hollandiai jogsértés, a céljára figyelemmel, jellegéből adódóan különösen súlyos.

71 A fenti megfontolások összességére tekintettel a jelen jogalapot el kell utasítani.

A 2002. évi engedékenységi közlemény megsértésére, továbbá a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének, valamint a védelemhez való jognak a megsértésére alapított jogalapról

72 A felperesek emlékeztetnek arra, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján mentesség iránti, illetve a bírságok összegének csökkentése iránti kérelmeket nyújtottak be. A Bizottság azonban az együttműködésük minőségének és hasznosságának értékelése során megsértette e közlemény rendelkezéseit. A felperesek szerint a Bizottság ezenkívül megsértette jogos elvárásaikat és védelemhez való jogukat. Végül a felperesek előadják, hogy a Bizottság a bírságok említett közlemény alapján alkalmazható csökkentésének értékelésekor megsértette az egyenlő bánásmód elvét.

A 2002. évi engedékenységi közleményről

73 Ki kell emelni, hogy a Bizottság a 2002. évi engedékenységi közleményben meghatározta, hogy a kartell bizonyítása érdekében vele együttműködő vállalkozások milyen feltételek mellett mentesülhetnek a bírság alól, illetve részesülhetnek az egyébként általuk megfizetendő bírság összegének csökkentésében.

74 Először is a 2002. évi engedékenységi közlemény A. szakaszának 8. pontja kimondja:

„A Bizottság mentességet biztosít egy vállalkozás számára a bírság alól, amelyet egyébként kiszabott volna, ha:

a) a vállalkozás elsőként szolgáltat olyan bizonyítékot, amely a Bizottság szerint lehetővé teszi, hogy határozatot fogadjon el annak érdekében, hogy a 17. rendelet 14. cikkének (3) bekezdése szerint vizsgálatot folytasson a Közösséget érintő állítólagos kartellel kapcsolatban; vagy

b) a vállalkozás elsőként szolgáltat olyan bizonyítékot, amely a Bizottság szerint lehetővé teszi az [EK] 81. cikk megsértésének felfedését a Közösséget érintő állítólagos kartellel kapcsolatban."

75 Ezt követően a 2002. évi engedékenységi közlemény B. szakaszának 20. pontja kimondja, hogy „[a]zok a vállalkozások, amelyek nem felelnek meg a fenti A. szakasz [bírságmentességhez szükséges] feltételeinek, jogosultak lehetnek annak a bírságnak a csökkentésére, amelyet egyébként kiszabtak volna", a 21. pontja pedig kimondja, hogy „[a]nnak érdekében, hogy a csökkentésre jogosultságot szerezzen, a vállalkozásnak a Bizottság rendelkezésére kell bocsátania a feltehető jogsértésre vonatkozó olyan bizonyítékait, amelyek jelentős hozzáadott értéket képviselnek a Bizottságnak már rendelkezésére álló bizonyítékok értékéhez képest, és véget kell vetnie a feltehető jogsértésben való részvételének nem később, mint a bizonyíték benyújtása időpontjában".

76 A hozzáadott érték fogalmát illetően a 2002. évi engedékenységi közlemény 22. pontja kifejti:

„A »hozzáadott érték« fogalma arra vonatkozik, hogy a benyújtott bizonyíték jellege és/vagy részletessége folytán mennyiben segíti a Bizottságot a kérdéses tényállás

bizonyításában. Ennek mérlegelésében a Bizottság általában azokat az írásos bizonyítékokat, amelyek abból az időszakból származnak, mint a bizonyítandó tényállás, értékesebbnek tekinti, mint a később keletkezett bizonyítékokat. Ehhez hasonlóan a kérdéses tényállással kapcsolatos közvetlen bizonyítékokat általában nagyobb értékűnek tekinti, mint a közvetett vonatkozásúakat."

77 A 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontjának első bekezdése a bírságcsökkentéseket három kategóriába sorolja:

„– a 21. pontnak megfelelő első vállalkozás esetében: 30–50%-os csökkentés;

– a 21. pontnak megfelelő második vállalkozás esetében: 20–30%-os csökkentés;

– a 21. pontnak megfelelő további vállalkozások esetében: 20%-ig terjedő csökkentés."

78 A 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontjának második bekezdése kimondja:

„Annak érdekében, hogy e tartományok mindegyikében meg tudja határozni a csökkentés mértékét, a Bizottság figyelembe veszi a 21. pont feltételeinek megfelelő bizonyíték benyújtásának időpontját és az általa képviselt hozzáadott érték mértékét. Figyelembe veheti még, hogy a benyújtás időpontját követően a vállalkozás milyen mértékben és mennyire folyamatosan működött együtt vele."

79 Végül a 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontjának utolsó bekezdése kimondja:

„[H]a egy vállalkozás a Bizottság előtt korábban ismeretlen tényekre vonatkozóan szolgáltat bizonyítékot, amely közvetlenül összefügg a feltételezett kartell jelentőségével [helyesen: súlyával] vagy fennállása időtartamával, a Bizottság ezeket a tényezőket nem veszi figyelembe a bizonyítékot szolgáltató vállalkozásra kiszabott bírság megállapításakor."

A Bizottság mérlegelési mozgásteréről és az uniós bíróság által gyakorolt felülvizsgálatról

80 Emlékeztetni kell arra, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése, amely az uniós versenyszabályok megsértése esetén a bírságkiszabás jogalapját képezi, a bírságok megállapítása során mérlegelési mozgásteret biztosít a Bizottság számára (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-229/94. sz., Deutsche Bahn kontra Bizottság ügyben 1997. október 21-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-1689. o.] 127. pontját), amely többek között az általa követett általános versenypolitikától függ (a Bíróság 100/80–103/80. sz., Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 105. és 109. pontja). Ennek keretében a Bizottság a bírságot kiszabó határozatai átláthatóságának és objektív jellegének biztosítása érdekében elfogadta és közzétette a 2002. évi engedékenységi közleményt. Olyan normáról van szó, amely – a magasabb szintű jogszabályok tiszteletben tartása mellett – azon feltételeket kívánja meghatározni, amelyeket a Bizottság mérlegelési jogkörének gyakorlása során alkalmazni szándékozik. Ez e jogkör önkorlátozását eredményezi (lásd analógia útján a Törvényszék T-214/95. sz., Vlaams Gewest kontra Bizottság ügyben 1998. április 30-án hozott ítéletének [EBHT 1998., II-717. o.] 89. pontját), mivel a Bizottság köteles megfelelni a saját maga számára előírt iránymutatásoknak (lásd analógia útján a Törvényszék T-380/94. sz., AIUFFASS és AKT kontra Bizottság ügyben 1996. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-2169. o.] 57. pontját).

81 A Bizottság mérlegelési jogkörének a 2002. évi engedékenységi közlemény elfogadásából következő önkorlátozása azonban nem összeegyeztethetetlen azzal, hogy a Bizottság továbbra is jelentős mérlegelési mozgástérrel bír (lásd analógia útján a Törvényszék T-259/02–T-264/02. és T-271/02. sz., Raiffeisen Zentralbank Österreich és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-5169. o.] 224. pontját).

82 A 2002. évi engedékenységi közlemény ugyanis számos rugalmassági tényezőt tartalmaz, amely lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a diszkrecionális jogkörét az 1/2003 rendelet 23. cikkének rendelkezéseivel összhangban, a Bíróság értelmezését figyelembe véve gyakorolhassa (lásd analógia útján a fenti 81. pontban hivatkozott Raiffeisen Zentralbank Österreich és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 224. pontját).

83 Így ki kell emelni, hogy a Bizottság széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik akkor, amikor azt kell értékelnie, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény kedvezményében részesülni kívánó vállalkozás által szolgáltatott bizonyítékok az említett közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket képviselnek-e (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-328/05. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2007. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-3921. o.] 88. pontját és a Törvényszék T-410/03. sz., Hoechst kontra Bizottság ügyben 2008. június 18-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-881. o.] 555. pontját). Az említett közlemény 8. pontjának a) és b) alpontját illetően meg kell állapítani, hogy e jelentős mérlegelési mozgástér magából e rendelkezés szövegéből ered, amely rendelkezés kifejezetten olyan bizonyítékok szolgáltatására utal, amelyek „a Bizottság szerint” lehetővé teszik számára vizsgálatot elrendelő határozat meghozatalát, vagy lehetővé teszik számára a jogsértés megállapítását. A vállalkozás által tanúsított együttműködés minőségének és hasznosságának értékelése ugyanis összetett ténybeli értékelést foglal magában (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 81. pontját és a fenti 34. pontban hivatkozott Carbone-Lorraine kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 271. pontját).

84 Ugyanígy a Bizottság, miután megállapította, hogy a bizonyítékok a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket képviselnek, mérlegelési mozgástérrel rendelkezik akkor is, amikor azt kell meghatároznia, hogy

az érintett vállalkozás esetében pontosan mennyivel csökkentse a bírság összegét. E közlemény 23. pontja b) alpontjának első bekezdése ugyanis tartományokat ír elő az említett vállalkozások különböző kategóriái esetében a bírság összegének csökkentéséhez, míg az említett pont második bekezdése megállapítja az e tartományokon belül való csökkentés mértékének meghatározása érdekében a Bizottság által figyelembe veendő kritériumokat.

85 Azon mérlegelési mozgástérre tekintettel, amellyel a Bizottság a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a vállalkozás együttműködésének értékelése során rendelkezik, a Törvényszék kizárólag e mozgástér nyilvánvaló túllépését kifogásolhatja (lásd ebben az értelemben a fenti 83. pontban hivatkozott SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 81., 88. és 89. pontját, valamint a fenti 83. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben 2008. június 18-án hozott ítélet 555. pontját).

A Konénak a Németországban elkövetett jogsértés bizonyítása érdekében való együttműködéséről

86 A Kone, amely a Németországban létrehozott kartellt illetően első vállalkozásként nyújtott be kérelmet 2004. február 12-én a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján (a megtámadott határozat (105) preambulumbekezdése), nem részesült e közlemény 8. pontja alapján bírságmentességben (a megtámadott határozat (790) preambulumbekezdése).

87 A Bizottság a megtámadott határozat (783)–(786) preambulumbekezdésében úgy ítélte meg, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja nem alkalmazható, mivel egy harmadik fél informátor által a rendelkezésére bocsátott információk lehetővé tették számára, hogy már 2004. január 28-án vizsgálatot folytasson Németországban.

88 Az említett közlemény 8. pontja b) alpontjának alkalmazását a Bizottság úgyszintén kizárta, a megtámadott határozat (787)–(789) preambulumbekezdésében kifejtett következő okokból:

„(787) A Bizottság a [2002. évi] engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján akkor ad mentességet, ha a vállalkozás elsőként szolgáltat olyan bizonyítékot, amely a Bizottság szerint lehetővé teheti számára, hogy egy állítólagos kartellel összefüggésben az [EK] 81. cikkbe ütköző jogsértést állapítson meg, ami azt jelenti, hogy a Bizottság azt megelőzően nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal az [EK] 81. cikkbe ütköző jogsértés megállapításához, és egyetlen vállalkozás sem részesült korábban a 8. pont a) alpontja alapján feltételes bírságmentességben.

(788) A Konének a [2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott] kérelmében tett észrevételei nem egyértelműek, és azokat a Kone saját, emlékezetből felidézett írásbeli nyilatkozatain kívül semmilyen más bizonyíték nem támasztja alá. A Kone elismeri, hogy *[bizalmas].* A jelen ügyben a Bizottság már rendelkezett információkkal a feltételezett jogsértésre vonatkozóan, amelyeket más forrásokból, így harmadik felek észrevételeiből és vizsgálatokból szerzett. Ezek az információk a Bizottság által hivatalból indított közigazgatási eljárás keretében meghatározták az ügy fő irányvonalát. Ezért ilyen körülmények között annak a vállalkozásnak, amely a [2002. évi] engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján mentességet kíván kapni, olyan információkat kellene a Bizottság rendelkezésére bocsátania, amelyek révén a Bizottság a vizsgálatát jelentős mértékben lerövidíthetné.

(789) A Kone Németországra vonatkozó észrevételei a kartell tevékenységeinek kevésbé pontos leírását tartalmazzák, mint a Belgiumra és Luxemburgra vonatkozó észrevételei, és azokat (a Kone saját nyilatkozatain kívül) nem támasztják alá terhelő okirati bizonyítékok. Következésképpen a Kone nem állíthatja azt, hogy egyrészről a Belgiumra és Luxemburgra, másrészről a Németországra vonatkozó észrevételei »azonos minőségűek«."

89 Ugyanakkor a Kone a 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontja első bekezdésének első francia bekezdése alapján a németországi kartellre vonatkozó együttműködésével összefüggésben a vele szemben kiszabott bírság összegének 50%-os csökkentésében részesült (a megtámadott határozat (793) preambulumbekezdése).

90 A felperesek először is azt állítják, hogy a Kone a németországi jogsértést illetően megfelelt a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja szerinti mentesség megszerzésére vonatkozó feltételeknek, mivel a Bizottság a megtámadott határozatban a Kone 2004. február 12-i és 18-i észrevételeire alapozva bizonyította e jogsértés valamennyi tényállási elemét. Hangsúlyozzák azt a tényt, hogy a Bizottság akkor még nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal a németországi jogsértés bizonyításához, amikor a Kone e közlemény alapján a kérelmét benyújtotta, és hogy a Kone volt az első vállalkozás, amely e jogsértéssel kapcsolatban információkat szolgáltatott.

91 Emlékeztetni kell arra, hogy az egyik feltétele annak, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján mentességet biztosítsanak, az, hogy a vállalkozás elsőként szolgáltasson olyan bizonyítékot, amely a Bizottság szerint lehetővé teszi az EK 81. cikk megsértésének megállapítását a Közösséget érintő állítólagos kartellel kapcsolatban.

92 Meg kell jegyezni, hogy amikor 2004. február 12-én a Kone benyújtotta Németországra vonatkozó kérelmét, a Bizottság az ekkor rendelkezésére álló információk alapján már feltételezte, hogy a felvonó- és mozgólépcső-ágazatban Németországban kartell működik. Harmadik fél informátor által közölt információk nyomán ugyanis 2004. január 28-án már vizsgálatokat folytatott a ThyssenKrupp és egyes leányvállalatai helyiségeiben, Németországban (a megtámadott határozat (104) preambulumbekezdése).

93 Kétségtelenül nem vitatott, hogy amikor a Kone a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a kérelmét benyújtotta, a Bizottság még nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy a németországi jogsértést megállapítsa, és hogy a Kone volt az első olyan vállalkozás, amely az említett jogsértést illetően ilyen kérelmet nyújtott be (a megtámadott határozat (105) preambulumbekezdése).

94 Azonban a felperesek állításával ellentétben e körülmények önmagukban nem elegendők ahhoz, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján bírságmentességre lehessen igényt tartani. Ugyanis a vállalkozás – úgymint a Kone – együttműködésének minősége az, amely meghatározza, hogy a vállalkozás e rendelkezés alapján bírságmentességben részesülhet-e. Az ugyanis nem elegendő, hogy a Kone olyan információt és bizonyítékokat szolgáltatott, amelyek lehetővé tették a jogsértés hatékony kivizsgálását. Kétségtelenül nem szükséges, hogy a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok a jogsértés teljes körű, illetve minden részletre kiterjedő bizonyításához elegendők legyenek, mégis jellegüket, pontosságukat és bizonyító erejüket tekintve elegendőnek kell lenniük ahhoz, hogy a Bizottság számára lehetővé tegyék az EK 81. cikkbe ütköző jogsértés megállapítását.

95 Tekintettel a Bizottság azon mérlegelési mozgásterére, amellyel a vállalkozás együttműködésének a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján történő értékelésekor rendelkezik, a jelen ügyben meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság nyilvánvalóan túllépte-e ezt a mérlegelési mozgásteret, amikor úgy ítélte meg, hogy a Kone által szolgáltatott bizonyítékok nem olyan jellegűek voltak, hogy lehetővé tették volna számára a németországi kartellel kapcsolatban az EK 81. cikkbe ütköző jogsértés megállapítását (lásd ebben az értelemben a fenti 83. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben 2008. június 18-án hozott ítélet 555. pontját).

96 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a Kone által a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Németországra vonatkozóan benyújtott kérelme keretében szolgáltatott bizonyítékok szerepelnek 2004. február 12-i észrevételeiben, amelyeket 2004. február 18-i észrevételei egészítettek ki és helyesbítettek. A 2004. február 12-i észrevételekhez

csatolták a Kone vezetőinek két nyilatkozatát, az egyik a német felvonópiaci kartell leírását *[bizalmas],* a másik pedig a német mozgólépcső-piaci kartell leírását *[bizalmas]* tartalmazta.

97 A Kone 2004. február 12-i és 18-i észrevételei mellékletben tartalmaznak néhány okirati bizonyítékot. A Kone vezetői által a Konénak ugyanazon közlemény alapján benyújtott kérelme céljára emlékezetből felidézett dokumentumokon kívül, amelyek a kartell keretében megtartott egyes találkozók időpontját és helyszínét *[bizalmas],* valamint az ott megtárgyalt projekteket *[bizalmas]* jelölték meg, a Kone a 2004. február 12-i észrevételeihez a Schindlertől származó faxüzenetet *[bizalmas]* és dátumot nem tartalmazó projektlistákat *[bizalmas]* csatolt. A 2004. február 18-i észrevételekhez ezenkívül szállodai számlákat is mellékelt *[bizalmas].*

98 Másodszor, ami a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok értékét illeti, a 2004. február 12-i észrevételek vonatkozásában meg kell állapítani, hogy a Kone nyilatkozatait vezetői emlékezetből tették. Nem zárható ki tehát, hogy azok pontatlanságokat tartalmaznak. Egyébiránt maga a Kone említi 2004. február 18-i észrevételeiben, hogy ezen észrevételei közül egyeseknek a pontossága nem garantálható teljes mértékben.

99 Mindenesetre egy vállalkozás egyoldalú nyilatkozatai nem lehetnek elegendők a jogsértés megállapításához, ha azokat nem támasztják alá pontos és egybevágó okirati bizonyítékok. A Bizottságnak ugyanis határozatában pontos és egybevágó bizonyítékokat kell szolgáltatnia azon szilárd meggyőződésének alátámasztására, hogy a jogsértést elkövették (a Bíróság 29/83. és 30/83. sz., Compagnie royale asturienne des mines és Rheinzink kontra Bizottság egyesített ügyekben 1984. március 28-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 1679. o.] 20. pontja, a Törvényszék T-36/05. sz., Coats Holdings és Coats kontra Bizottság ügyben 2007. szeptember 12-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 71. pontja, valamint T-450/05. sz., Peugeot és Peugeot Nederland kontra Bizottság ügyben 2009. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2009., II-2533. o.] 175. pontja).

100 A 2004. február 12-i és 18-i észrevételekhez csatolt bizonyítékokat illetően meg kell állapítani, hogy azok bizonyító ereje korlátozott, mivel vagy a Kone állította össze azokat a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelme céljából, és azok nem a jogsértés időszakából származnak *[bizalmas],* vagy pedig azok önmagukban nem olyan jellegűek, hogy lehetővé tennék a Bizottság számára az EK 81. cikkbe ütköző jogsértés megállapítását *[bizalmas].* A 2004. február 12-i észrevételekhez mellékelt projektlisták *[bizalmas],* amelyek egyébként nem dátumozottak, a németországi kartell bizonyítása szempontjából – a Kone észrevételeiben közölt magyarázatok nélkül – semmilyen saját értékkel nem bírnak, mivel nem tartalmaznak az említett projektek versenytársak közötti jogellenes elosztására utaló ténykörülményt. Ugyanez igaz a 2004. február 18-i észrevételekhez csatolt szállodai számlákra *[bizalmas],* amelyek csupán a Kone bizonyos vezetőinek egy adott időpontban valamely szállodában való tartózkodását és egy tárgyalóterem foglalását erősítik meg, anélkül azonban, hogy a felvonó- és mozgólépcső-ágazatbeli versenyellenes magatartásra utaló ténykörülményeket tartalmaznának.

101 A Kone észrevételeihez csatolt egyetlen olyan bizonyíték, amely versenyellenes magatartásra utaló ténykörülményt tartalmaz, a Schindler faxüzenete *[bizalmas].* Ugyanakkor, még ha a Bizottság a kifogásközlés 283. pontjában hivatkozott is erre a faxüzenetre, mivel az nem vitatott, hogy a Schindler ekkor már nem vett részt a németországi kartellben (lásd a megtámadott határozat 1. cikkének (2) bekezdését), e bizonyíték a németországi jogsértés bizonyítása szempontjából csekély értékkel bír.

102 A fenti elemzésből kitűnik, hogy a Konénak a 2004. február 12-i és 18-i észrevételeiben tett egyoldalú nyilatkozatait nem támasztották alá pontos és egybevágó okirati bizonyítékok.

103 E körülmények között, még ha feltételezzük is, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozat (788) preambulumbekezdésében szereplő állításával ellentétben a Kone észrevételei nem nélkülözik az egyértelműséget, és azokat bizonyítékok támasztják

alá, a Bizottság nem lépte túl nyilvánvalóan a mérlegelési mozgásterét, amikor úgy döntött, hogy ezek az észrevételek nem elegendők az EK 81. cikkbe ütköző németországi jogsértés megállapításához. Ennélfogva a Bizottság megalapozottan tagadta meg a Konétól a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján a bírságmentességet.

104 Ezt a következtetést nem cáfolhatja sem az a tény, hogy a megtámadott határozat számos, a Kone észrevételeire vonatkozó hivatkozást tartalmaz, sem pedig az a tény, hogy a többi résztvevő által közölt, illetve a 2004. márciusi vizsgálatok folyamán gyűjtött információk – amelyeket az említett határozat is idézett – megerősítik a Kone által korábban közölt észrevételek tartalmát.

105 Egyrészt ugyanis a megtámadott határozatban a Kone észrevételeire vonatkozó hivatkozások semmiképpen nem jelentik azt, hogy azok jellegüket, pontosságukat és bizonyító erejüket tekintve elegendők voltak ahhoz, hogy a Bizottság számára a németországi jogsértés megállapítását lehetővé tegyék. Másrészt a megtámadott határozat (209)–(288) preambulumbekezdésében található, más „megerősítő" bizonyítékokra történő hivatkozás sem jelenti azt, hogy a Kone 2004. február 12-i és 18-i észrevételei ilyen jelleggel, ilyen pontossággal és ilyen bizonyító erővel rendelkeztek volna. Ellenkezőleg, a megtámadott határozatban a Bizottság azért volt kénytelen más bizonyítékokat idézni, mert az említett jogsértés megállapítása végett nem támaszkodhatott kizárólag a Kone egyoldalú nyilatkozataira, amelyeket nem támasztottak alá pontos és egybevágó okirati bizonyítékok (lásd a fenti 99. pontot).

106 A felperesek ezenkívül azzal érvelnek, hogy a Kone által a németországi kartellre vonatkozóan szolgáltatott bizonyítékok ugyanolyan értékűek voltak, mint azon információk, amelyeknek köszönhetően a Kone a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján a belgiumi és a luxemburgi jogsértés tekintetében mentességben részesült.

107 Anélkül, hogy dönteni kellene a felperesek érvelésének – amely lényegében a keresetlevélhez csatolt iratokra utal – az elfogadhatóságáról, meg kell állapítani – amint az a fenti 103. pontban említést nyert –, hogy a Bizottság megalapozottan tagadta meg a Konétól a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján a bírságmentességet. Ezenkívül a felperesek nem bizonyítják, hogy a Bizottság nyilvánvalóan túllépte mérlegelési mozgásterét, amikor a Konét Belgium és Luxemburg tekintetében mentességben részesítette, Németország tekintetében pedig megtagadta tőle a mentességet.

108 Ha ugyanis összehasonlítjuk a Konénak egyrészt Belgiumra és Luxemburgra, másrészt Németországra vonatkozó kérelmeit, abból látszik, hogy a közölt információk jellege és pontossága különböző volt. Először is, a Kone által a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Belgiumra és Luxemburgra vonatkozóan benyújtott kérelmek tartalma a kartell keretében megtartott találkozókkal kapcsolatos információkat (a résztvevők neve, dátumok, időpontok, tárgy, napirend) tekintve részletesebb volt, mint a Németországra vonatkozó kérelemé. Másodszor a Kone a belgiumi és a luxemburgi kartellekre vonatkozó nyilatkozatait pontos és egybevágó okirati bizonyítékokkal támasztotta alá. Ily módon Belgium és Luxemburg tekintetében a Kone teljes és részletes projektlistákat közölt, amelyeket a kartell tagjai megkaptak, és amelyek ezen országokban a jogsértés teljes időszakát lefedték, valamint olyan, az érintett időszakból származó dokumentumokat bocsátott rendelkezésre, amelyek összejátszásra irányuló magatartás bizonyítékául szolgáltak.

109 A fentiekből következik, hogy a felperesek minden olyan kifogását, amely arra vonatkozik, hogy a Bizottság megtagadta a Konétól a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján a bírságmentességet, el kell utasítani.

110 Másodszor a felperesek úgy ítélik meg, hogy a Kone mindenesetre olyan bizonyítékokat szolgáltatott, amelyek lehetővé tették a Bizottság számára, hogy vizsgálatot elrendelő határozatot hozzon, ebből következően pedig a Konét a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja alapján kellett volna mentességben részesíteni.

111 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontja a) alpontjának megfelelően a Bizottság bírságmentességben részesíti azt a vállalkozást, amely elsőként szolgáltat olyan bizonyítékot, amely a Bizottság szerint lehetővé teszi, hogy határozatot fogadjon el annak érdekében, hogy vizsgálatot folytasson a Közösséget érintő állítólagos kartellel kapcsolatban. Amint arra a Bizottság rámutat, és amint az e közlemény 6. pontjából kitűnik, e rendelkezés célja a Bizottság tudomására nem jutott jogsértések felderítésének megkönnyítése, amelyek az érintett vállalkozás által közölt bizonyítékok hiányában titokban maradtak volna. Ily módon „a [2002. évi] engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja a kartell létezésének felderítését lehetővé tévő hozzájárulások jutalmazását, nem pedig egy folyamatban lévő vizsgálaton belül egy célzatosabb második vizsgálat formájában megjelenő kiegészítő intézkedések támogatásának jutalmazását célozza" (a megtámadott határozat (786) preambulumbekezdése).

112 Először is a jelen ügyben meg kell állapítani, hogy amikor a Kone 2004. február 12-én a Németországra vonatkozó kérelmét a Bizottságnak benyújtotta, a Bizottság addigra már – 2004. január 28-án – vizsgálatokat végzett többek között Németországban a felvonó- és mozgólépcső-ágazatbeli piacok felosztásával összefüggő kartellel kapcsolatban, miután az ezen ágazatbeli kartell létezéséről egy harmadik fél informátortól tájékoztatást kapott (a megtámadott határozat (91), (104), (105) és (783) preambulumbekezdése).

113 Mivel a Kone a németországi kartell felderítését nem tette lehetővé a Bizottság számára, nem tarthat igényt a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja szerinti bírságmentességre. Ebben az összefüggésben a Kone azon érve, miszerint azért illeti meg bírságmentesség, mert kérelme lehetővé tette a Bizottság számára, hogy 2004 márciusában sikerrel folytasson új vizsgálatokat Németországban, nem bír jelentőséggel. Amint ugyanis a Bizottság arra rámutatott (lásd a fenti 111. pontot), az említett közlemény 8. pontjának a) alpontja nem „egy folyamatban lévő vizsgálaton belül egy célzatosabb második vizsgálat formájában megjelenő kiegészítő intézkedések támogatásának jutalmazását" célozza.

114 Mindenesetre hangsúlyozni kell, hogy a Kone soha nem kért mentességet az említett pont alapján, hiszen a Kone Németországra vonatkozó kérelme a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Belgiumra és Luxemburgra vonatkozóan benyújtott kérelmének kiegészítése volt, amely az utóbbinak szerves részét képezi, és amely kifejezetten az említett közlemény 8. pontjának b) alpontján alapul. Ezenkívül a Kone nem vitatja, hogy az e közlemény 8. pontjának a) alpontja szerinti mentességet, a Bizottsággal történt találkozók folyamán, csak kérelmének benyújtása után több mint egy évvel, és körülbelül kilenc hónappal azután kérelmezte, hogy a Bizottság 2004. június 29-i levelében arról tájékoztatta, hogy kérelme nem felel meg a közlemény 8. pontjának b) alpontjában foglalt feltételeknek.

115 Másodszor el kell utasítani a felperesek azon érvét, miszerint a Kone 2004. február 12-i és 18-i észrevételei egy másik jogsértésre vonatkozó információkat szolgáltattak a Bizottság számára, amely jogsértés eltért a 2004. januári vizsgálatok tárgyát képező jogsértéstől, nevezetesen a felvonó- és mozgólépcső-ágazatbeli, egymillió eurós értéket meghaladó projekteket érintő németországi kartellről volt szó, nem pedig – amint az a vizsgálatot elrendelő határozatokból kitűnik – egy legalább európai szintű kartellről, amely a felvonó- és mozgólépcsőpiac egészét érintette.

116 A vizsgálatot elrendelő határozatokból kétségtelenül az derül ki, hogy a Bizottság azok elfogadásakor úgy vélte, hogy a felvonó- és mozgólépcső-ágazatbeli piacok felosztására irányuló kartell minimálisan az Unió valamennyi tagállamára kiterjedt. Ezenkívül az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a vizsgálatokat elrendelő határozatok esetében a Bizottságnak egyértelműen meg kell jelölnie, mely feltételezéseket kívánja kivizsgálni (lásd ebben az értelemben a Bíróság 46/87. és 227/88. sz., Hoechst kontra Bizottság egyesített ügyekben 1989. szeptember 21-én hozott ítéletének [EBHT 1989., 2859. o.] 41. pontját). Nem szükséges azonban, hogy a vizsgálatot elrendelő határozatban szerepeljen az érintett piac pontos meghatározása, a feltételezett jogsértések pontos jogi minősítése és e jogsértések elkövetésének időszaka (lásd ebben az értelemben a Bíróság 85/87. sz., Dow Benelux kontra Bizottság ügyben 1989. október 17-én hozott ítéletének [EBHT 1989., 3137. o.] 10. pontját).

117 Meg kell állapítani, hogy amikor a Kone 2004 februárjában benyújtotta kérelmét a Bizottságnak, ez utóbbi addigra már rendelkezett információkkal a felvonó- és mozgólépcső-ágazatbeli piacok elosztására vonatkozó, a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja értelmében „a Közösséget érintő" kartellel kapcsolatban. Ezenkívül a vizsgálatokat elrendelő határozatok egyértelműen utalnak arra, hogy a vizsgálatok konkrétan az érintett vállalkozásoknak a felvonók és mozgólépcsők értékesítésének és beépítésének lehetséges piacán folytatott tevékenységeire, valamint az e termékekre vonatkozó vevőszolgálati szolgáltatások és karbantartás lehetséges piacára irányultak, és hogy a Bizottság tájékoztatást kapott arról, hogy a feltételezett kartell négy tagjának vezetői évente tartottak találkozót abból a célból, hogy legalább az Unió valamennyi tagállamában a kartell valamennyi tagjának részesedését meghatározzák. A Bizottság a birtokában lévő információk alapján már 2004 januárjában úgy ítélte meg, hogy a német piacot érintette ez a kartell, ezért döntött úgy, hogy 2004. január 28-án vizsgálatot folytat Németországban. E tekintetben a Kone azon kijelentésének, miszerint a ThyssenKrupp németországi helyiségeiben kizárólag azért zajlott vizsgálat, mert e társaság létesítő okirat szerinti székhelye ott volt található, ellentmond az a tény, hogy 2004. január 29-én a Bizottság a ThyssenKrupp-csoport német piacon működő leányvállalatainak helyiségeiben is vizsgálatot végzett (a megtámadott határozat (104) preambulumbekezdése).

118 E körülmények között a felperesek nem állíthatják azt, hogy az a jogsértés, amely 2004 márciusában ugyanezen ágazatban németországi vizsgálatokhoz vezetett, más jogsértés, mint amelyre a 2004. januári vizsgálatok vonatkoztak.

119 A fentiek összességéből kitűnik, hogy amikor a Kone a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a kérelmét a Bizottságnak benyújtotta, a németországi kartellben való részvétele vonatkozásában már nem tarthatott igényt az e közlemény 8. pontjának a) alpontja szerinti bírságmentességre.

120 Harmadszor a felperesek azt állítják, hogy a Bizottságnak a 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontjának utolsó bekezdése alapján kellett volna a Konéval szembeni bírság összegét nullára csökkenteni, mivel a Bizottságnak a németországi kartellre vonatkozó semmilyen tényről nem volt tudomása addig, amíg a Kone az engedékenység iránti kérelmét be nem nyújtotta.

121 A szóban forgó rendelkezés előírja, hogy „ha egy vállalkozás a Bizottság előtt korábban ismeretlen tényekre vonatkozóan szolgáltat bizonyítékot, amely közvetlenül összefügg a feltételezett kartell jelentőségével [helyesen: súlyával] vagy fennállása időtartamával, a Bizottság ezeket a tényezőket nem veszi figyelembe a bizonyítékot szolgáltató vállalkozásra kiszabott bírság megállapításakor".

122 A jelen ügyben nem vitatott, hogy amikor a Kone Németországra vonatkozó kérelmét 2004. február 12-én benyújtotta a Bizottságnak, a Bizottság addigra már információkat kapott az Unión belüli felvonó- és mozgólépcső-ágazatbeli piacok felosztására irányuló kartellről, és arról, hogy e kartell a német piacot is érintette. A Bizottság a már birtokában lévő információk alapján ezért végzett vizsgálatokat Németországban, körülbelül két héttel a Kone kérelmének kézhezvétele előtt.

123 Habár a Kone együttműködése jelentős hozzáadott értéket képviselt azokhoz a bizonyítékokhoz képest, amelyek már a Bizottság birtokában voltak, amely körülmény folytán a Bizottság a 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontja első bekezdésének első francia bekezdése alapján a bírság összegét a maximális 50%-kal csökkentette (a megtámadott határozat (792) és (793) preambulumbekezdése), a Bizottság a megtámadott határozat (791) preambulumbekezdésében megalapozottan vélhette úgy, hogy e vállalkozás nem kérheti a bírság összegének további csökkentését az említett közlemény 23. pontja b) alpontjának utolsó bekezdése alapján.

124 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a Kone kérelme emlékezetből felidézett egyoldalú nyilatkozatokból állt, és hogy ezekhez nem csatoltak semmilyen, a jogsértésre vonatkozó pontos és egybevágó okirati bizonyítékot (lásd a fenti 96–109. pontot). E körülmények között a Kone Németországra vonatkozó kérelme nem tartalmazott olyan bizonyítékokat, amelyek közvetlenül összefüggtek volna a jogsértés súlyának és időtartamának valamely azonosítható körülményével, hanem alapvetően olyan nyilatkozatokat tartalmazott, amelyeket meg kellett erősíteniük a Bizottság által vizsgálata során a későbbiekben összegyűjtött egyéb bizonyítékoknak.

125 A 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontja utolsó bekezdése alkalmazásának elmaradására vonatkozó kifogást tehát szintén el kell utasítani.

126 Negyedszer a felperesek azzal érvelnek, hogy a Bizottság azzal, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontja szerinti mentességet anélkül tagadta meg a Konétól, hogy tájékoztatta volna a Konét rövid időn belül arról, hogy e mentesség már nem vehető igénybe, megsértette a Kone jogos bizalmát. A tájékoztatáshoz való jog az önvádra kötelezés tilalmának alapvető eljárásjogi védelmét képezi, amelyet megerősít a kérelmezőnek az említett közlemény 17. pontja alapján fennálló joga ahhoz, hogy kérelmét és az annak céljából feltárt bizonyítékot visszavonja, ha a Bizottság arról tájékoztatta, hogy nem részesülhet a mentességben.

127 Emlékeztetni kell arra, hogy – amint a 2002. évi engedékenységi közlemény 29. pontjában szerepel – e közlemény jogos elvárásokat teremt, amelyekre azok a vállalkozások hivatkoznak, amelyek valamely kartell létezéséről kívánják tájékoztatni a Bizottságot. Tekintetbe véve a jogos bizalmat, amely e közlemény alapján a Bizottsággal együttműködni kívánó vállalkozásokban kialakulhatott, a Bizottság tehát köteles a közleménynek eleget tenni, amikor a Konéra kirótt bírság összegének meghatározása során értékeli annak együttműködését (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-9/99. sz., HFB és társai kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1487. o.] 608. pontját, valamint T-26/02. sz., Daiichi Pharmaceutical kontra Bizottság ügyben 2006. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-713. o.] 147. pontját).

128 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a németországi jogsértést illetően a Kone 2004. február 12-én kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz, amelyet 2004. február 18-án kiegészített. Ezenkívül nem vitatott, hogy 2004. június 29-én a Bizottság elutasította a Kone mentesség iránti kérelmét, tájékoztatva őt arról, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának b) alpontjában meghatározott feltételek nem teljesülnek.

129 Még akkor is, ha az említett közlemény 12. pontja értelmében „a vállalkozást azonnal értesítik, hogy a bírság alóli mentességre nem jogosult a feltehető jogsértés tekintetében", amint nyilvánvalóvá válik, hogy e mentesség megadásának feltételei nem teljesülnek, a Kone számára a kérelme és a 2004. június 29-i elutasító határozat között eltelt idő a teljes bírságmentességre vonatkozóan nem kelthetett jogos bizalmat.

130 Egyrészt ugyanis a 2002. évi engedékenységi közlemény 15. pontjából kitűnik, hogy ha a 8. pont a) vagy b) alpontjában foglalt feltételek teljesülnek, „a Bizottság […] írásban biztosítja [az érintett] vállalkozásnak a bírság alóli feltételes mentességet". Következésképpen a gazdasági szereplő főszabály szerint pusztán a Bizottság hallgatására nem alapozhat jogos bizalmat a bírságmentesség megadását illetően.

131 Másrészt – mindenesetre – a fenti 96–119. pontban foglalt elemzésből kitűnik, hogy a Kone nem számíthatott arra, hogy a jelen ügyben a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján bírságmentességben részesül, mivel tudnia kellett, hogy az említett közleménynek sem a 8. pontja a) alpontjában, sem a 8. pontja b) alpontjában szereplő feltételek nem teljesültek, tekintve, hogy – amint a fenti 114. pontban említést nyert – a Kone nem vitatja, hogy az e közlemény 8. pontjának a) alpontja szerinti mentességet csak körülbelül kilenc hónappal azután kérelmezte, hogy a közlemény 8. pontjának b) alpontja alapján benyújtott mentesség iránti kérelmét elutasították.

132 Végül a felperesek nem állíthatják azt, hogy a Bizottság magatartása befolyásolta a Konénak a 2002. évi engedékenységi közlemény 17. pontjából eredő jogait. Semmi akadálya nem volt ugyanis annak, hogy a Kone akkor, amikor a Bizottság közölte vele a tőle a bírságmentességet megtagadó határozatot, visszavonja az e közlemény alapján benyújtott kérelmét és/vagy az általa feltárt bizonyítékokat.

133 A bizalomvédelem elvének megsértésére alapított kifogást tehát szintén el kell utasítani.

134 Ötödször a felperesek azzal érvelnek, hogy hátrányos megkülönböztetést valósít meg az, hogy a Bizottság megtagadta a Konénak a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontja a) alpontja szerinti mentességben részesítését. A Bizottságnak a Kone mentesség iránti kérelmét megelőzően nem volt tudomása több, németországi kartellre utaló ténykörülményről, mint ahány ténykörülményről a hollandiai kartellt illetően az Otis mentesség iránti kérelmét megelőzően tudomása volt. A 2004 januárjában a ThyssenKrupp helyiségeiben végzett vizsgálatokra azért került sor, mert a ThyssenKrupp létesítő okirat szerinti székhelye Németországban található, és nem azért, mert a Bizottság egy németországi kartellel kapcsolatban vizsgálódott. Ezért, ha a ThyssenKrupp létesítő okirat szerinti székhelye bármely másik tagállamban lett volna, az említett közlemény 8. pontjának a) alpontját lehetett volna alkalmazni a Kone esetében, mivel mentesség iránti kérelmének benyújtása időpontjáig semmilyen vizsgálatra nem került volna sor Németországban.

135 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság a kartell tagjai által nyújtott együttműködés értékelése keretében nem hagyhatja figyelmen kívül az egyenlő bánásmód elvét (lásd a Törvényszék fenti 68. pontban hivatkozott Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 237. pontját, valamint T-31/99. sz., ABB Asea Brown Boveri kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1881. o.] 240. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

136 Az Otis hollandiai helyzete azonban az engedékenység iránti kérelmének benyújtásakor, 2004 márciusában (a megtámadott határozat (127) preambulumbekezdése) nem volt összehasonlítható a Konénak az engedékenység iránti kérelme benyújtásakor, 2004. február 12-én fennálló németországi helyzetével (a megtámadott határozat (105) preambulumbekezdése).

137 A Bizottság ugyanis Hollandiát sem az első, 2004. januári, sem a második, 2004. márciusi vizsgálatsorozatában nem érintette. Hollandiában az első vizsgálatokra csak 2004. április 28-án, az Otis által 2004 márciusában benyújtott mentesség iránti kérelem nyomán került sor (a megtámadott határozat (837) preambulumbekezdése).

138 Amikor viszont a Kone a Németországra vonatkozó kérelmét 2004. február 12-én benyújtotta, a Bizottság addigra már 2004. január 28-án vizsgálatokat végzett Németországban egy, a felvonó- és mozgólépcső-ágazatbeli piacok felosztására irányuló kartellel kapcsolatban (a megtámadott határozat (104), (105) és (783) preambulumbekezdése).

139 Végül, amint a fenti 117. pont utal rá, és amint az ügy irataiból kitűnik, a Bizottság által Németországban 2004. január 28-án végzett vizsgálatok nemcsak a TKAG és a TKE székhelyén, Düsseldorfban, hanem két német leányvállalatnál – nevezetesen a TKA-nál, Stuttgartban és a ThyssenKrupp Aufzug AG-nál, Essenben – is zajlottak (a megtámadott határozat (104) preambulumbekezdése). Ez utóbbi körülményre tekintettel a felperesek nem állíthatják azt, hogy a vizsgálatokra Németországban kizárólag azért került sor, mert a ThyssenKrupp létesítő okirat szerinti székhelye e tagállamban található.

140 E körülmények között, mivel a Kone és az Otis helyzete nem összehasonlítható, a Bizottság az egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül tagadta meg a Konétól a németországi jogsértés bizonyítása keretében történő együttműködése címén a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja szerinti bírságmentességet.

141 A fentiek összességéből kitűnik, hogy a Kone mindazon kifogásait, amelyek a 2002. évi engedékenységi közleménynek a németországi jogsértés bizonyítása érdekében való együttműködésére történő alkalmazására vonatkoznak, el kell utasítani.

142 Hatodszor a felperesek azzal érvelnek, hogy a Bizottság megsértette a Kone védelemhez való jogát azzal, hogy a közigazgatási eljárás során nem adott át neki különböző dokumentumokat, amelyek a védekezéséhez hasznosak lettek volna.

143 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása minden olyan eljárásban, amely szankció, különösen bírság vagy kényszerítő bírság kiszabásához vezethet, az uniós jog alapelvét képezi, amelyet a közigazgatási eljárás során is érvényesíteni kell (lásd a Bíróság fenti 31. pontban hivatkozott Papierfabrik August Koehler kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 34. pontját, valamint fenti 32. pontban hivatkozott Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 26. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

144 Az ítélkezési gyakorlat szerint versenyügyekben az iratbetekintésnek különösen az a célja, hogy lehetővé tegye a kifogásközlés címzettjei számára, hogy megismerjék a Bizottság aktájában szereplő bizonyítékokat, azért, hogy e bizonyítékok alapján megfelelően ki tudják fejteni a véleményüket azokról a következtetésekről, amelyekre a Bizottság a kifogásközlésében jutott. Az iratbetekintés ennélfogva a védelemhez való jog biztosítására és különösen a meghallgatáshoz való jog hatékony gyakorlására vonatkozó eljárási garanciák közé tartozik (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 68. pontját; lásd továbbá a Törvényszék T-38/02. sz., Groupe Danone kontra Bizottság ügyben 2005. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-4407. o.] 33. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

145 A Bizottság tehát köteles az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó eljárásban érintett vállalkozások részére betekintést engedni a vizsgálat során általa összegyűjtött terhelő és mentő iratok összességébe, a többi vállalkozás üzleti titkainak, az intézmény belső iratainak, valamint egyéb bizalmas információknak a sérelme nélkül (lásd ebben az értelemben a fenti 144. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 68. pontját, valamint a fenti 144. pontban hivatkozott Groupe Danone kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 34. pontját).

146 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy valamely terhelő dokumentum közlésének egyszerű hiánya csak akkor minősül a védelemhez való jog megsértésének, ha az érintett vállalkozás bizonyítani tudja, hogy a Bizottság ezen iratra támaszkodott a jogsértés fennállásával kapcsolatos kifogásának alátámasztására, és hogy e kifogást csak az említett iratra hivatkozással lehetett bizonyítani (a Bíróság 107/82. sz., AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben 1983. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 3151. o.] 24–30. pontja, 322/81. sz., Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ügyben 1983. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 3461. o.] 7–9. pontja, és a fenti 83. pontban hivatkozott SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 97. pontja).

147 Valamely mentő irat közlésének elmaradását illetően viszont az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az érintett vállalkozásnak csak azt kell bizonyítania, hogy e dokumentum hozzáférhetővé tételének hiánya a hátrányára befolyásolhatta az eljárás lefolyását és a Bizottság határozatának tartalmát. Elegendő tehát, ha a vállalkozás bebizonyítja, hogy az említett mentő dokumentumokat fel tudta volna használni a védelméhez, abban az értelemben, hogy amennyiben a közigazgatási eljárás során ezekre támaszkodhatott volna, olyan tényezőkre tudott volna hivatkozni, amelyek nem egyeztek a Bizottság által e szakaszban levont következtetésekkel, tehát valamilyen módon befolyásolhatta volna a Bizottság által – adott esetben – a határozatban elfogadott értékelést, legalábbis az e vállalkozásnak felrótt magatartás súlyát és időtartamát, és ebből következően a bírság szintjét illetően (lásd a fenti 144. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 74. és 75. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

148 Először is a felperesek rámutatnak arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban bizonyos iratokra anélkül támaszkodott, hogy lehetővé tette volna a Kone számára

azok vizsgálatát, illetve az azok tartalmával kapcsolatban történő meghallgatását, továbbá anélkül, hogy ezeket az iratokat a kifogásközlésben megemlítette volna. A felperesek e tekintetben a megtámadott határozat (783) preambulumbekezdéséhez fűzött 927. lábjegyzetre hivatkoznak.

149 Meg kell állapítani, hogy a felperesek által hivatkozott iratokat, amelyek a Németországban a 2004. január 28-i vizsgálat alkalmával a ThyssenKruppnál lefoglalt iratok, a Bizottság a németországi jogsértés fennállásának megállapítása céljából nem használta fel. Ezekről az iratokról kizárólag a megtámadott határozat (783) preambulumbekezdéséhez fűzött 927. lábjegyzet tesz említést, amely a bírságról szóló részben azzal foglalkozik, hogy a Bizottság megtagadta a Konétól a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja szerinti bírságmentességet.

150 Márpedig a Bizottság általi, említett elutasítás a megtámadott határozatban elsődlegesen nem a 927. lábjegyzetben hivatkozott iratokon, hanem azon a megállapításon alapul, hogy a Bizottság a harmadik fél informátor által vele a Kone 2004. február 12-i kérelmét megelőzően közölt információk alapján már 2004. január 28-án vizsgálatokat folytatott Németországban (a megtámadott határozat (783) preambulumbekezdése). E kifogást tehát el kell utasítani.

151 Másodszor a felperesek rámutatnak arra, hogy a Kone védelemhez való joga sérült, mivel a Kone a közigazgatási eljárás során több irathoz, illetve iratoknak a Bizottság által bizalmas jellegűnek minősített részeihez nem férhetett hozzá, amelyek segítségével bizonyítani tudta volna, hogy 2004. február 12-i kérelme megfelelt a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontjában foglalt feltételeknek. Ezen iratok közé tartozik az informátor nyilatkozatainak teljesebb, nyilvános változata, a ThyssenKrupp helyiségeiben Németországban a 2004. január 28-i vizsgálatok során fellelt iratok szűkebb köre és a 2004. márciusi vizsgálatokra vonatkozó utasítást tartalmazó feljegyzés.

152 A felperesek szerint, ha a Kone hozzáfért volna ezekhez az iratokhoz, akkor a közigazgatási eljárás során bizonyítani tudta volna, hogy a Bizottságnak – a Kone 2004. február 12-i kérelmétől eltekintve – nem volt elegendő ténykörülményről tudomása a németországi jogsértés létezésére vonatkozóan ahhoz, hogy e tagállamban 2004 márciusában második vizsgálatsorozatot rendelhessen el. A Kone ily módon bizonyíthatta volna, hogy 2004. február 12-i kérelme adta az alapját a Németországban 2004 márciusában végzett vizsgálatoknak, és ezáltal a Kone a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja alapján bírságmentességben részesülhetett volna. Így a Kone azt is bizonyíthatta volna, hogy a Bizottság által az e hozzáférés megtagadásával kapcsolatban felhozott indokok nem voltak igazoltak.

153 Meg kell tehát vizsgálni, hogy – tekintettel a fenti 143–147. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra – a felperesek bizonyították-e, hogy e bizonyítékok hozzáférhetővé tételének hiánya a hátrányukra befolyásolhatta a közigazgatási eljárás lefolyását és a megtámadott határozat tartalmát.

154 A fenti 110–119. pontban kifejtett elemzésből kitűnik, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (783)–(786) preambulumbekezdésében megalapozottan tekintette úgy, hogy amikor a Kone 2004. február 12-én benyújtotta neki Németországra vonatkozó kérelmét – és amennyiben e kérelem a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontjára alapozottnak volt tekinthető –, a Kone a németországi kartellben való részvétele vonatkozásában már nem tarthatott igényt az e rendelkezés szerinti bírságmentességre. Amikor ugyanis a Kone a Bizottsághoz engedékenység iránti kérelmét benyújtotta, addigra a Bizottság már – 2004. január 28-án – vizsgálatokat folytatott Németországban egy olyan kartellel kapcsolatban, amely a felvonó- és mozgólépcső-ágazatbeli piacok felosztására irányult (a megtámadott határozat (104), (105) és (783) preambulumbekezdése), miután egy harmadik fél informátortól tudomást szerzett egy ezen ágazatbeli kartell fennállásáról.

155 Ebből következik, hogy nem lehet elfogadni a felperesek azon kifogását, amelyet a védelemhez való jog megsértésére alapítanak arra hivatkozva, hogy a közigazgatási

eljárás során nem voltak hozzáférhetőek a fenti 151. pontban megjelölt bizonyítékok. Mivel nem a Kone volt az első vállalkozás, amely olyan bizonyítékokat szolgáltatott a Bizottságnak, amelyek lehetővé tették számára, hogy a 17. rendelet 14. cikkének (3) bekezdése alapján vizsgálatot elrendelő határozatot hozzon, bármilyen további érvelést fejtett is volna ki a Kone a közigazgatási eljárás során, ha hozzáfért volna a fenti 151. pontban megjelölt bizonyítékokhoz, az nem változtathatta volna meg a Bizottságnak az engedékenység iránti kérelmével kapcsolatos álláspontját. Ezenkívül, még ha feltételezzük is, hogy a felperesek bizonyítani tudták volna, hogy a fenti 151. pontban említett iratok, amelyeket számukra nem tettek hozzáférhetővé, segítségükre lettek volna annak bizonyításában, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján 2004. február 12-én benyújtott kérelmük megfelelt az e közlemény 8. pontjának a) alpontjában foglalt feltételeknek, meg kell állapítani, hogy a felperesek nem is kérték a Bizottságtól, hogy tegye hozzáférhetővé a 2004. január 28-i vizsgálat alkalmával a ThyssenKruppnál lefoglalt iratok összességét, amit a tárgyaláson a Törvényszék kérdésére válaszolva a felperesek kifejezetten elismertek, hozzátéve magyarázatként, hogy a Kone akkor nem tervezte a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontja szerinti mentesség igénylését.

156 Következésképpen, még ha feltételezzük is, hogy a Bizottság szabálytalanul járt volna el azáltal, hogy nem ismertette a Konéval a fenti 151. pontban említett bizonyítékokat – ami nem nyert bizonyítást, tekintettel a Bizottság azon állítására, miszerint e bizonyítékok bizalmasak, illetve ezen intézmény belső iratai (lásd a fenti 145. pontot) –, és következésképpen még ha feltételezzük is, hogy a Kone hozzáfért volna a kért iratok összességéhez, nem lett volna módja bizonyítani azt, hogy a Bizottságnak az ő engedékenység iránti kérelmét megelőzően nem volt elegendő ténykörülményről tudomása a németországi jogsértés létezésére vonatkozóan ahhoz, hogy e tagállamban 2004 márciusában második vizsgálatsorozatot rendelhessen el. Mivel ugyanis a Kone nem kérte a 2004. január 28-i vizsgálat során a ThyssenKruppnál lefoglalt iratok összességéhez való hozzáférést, semmiképpen nem lett volna módja bizonyítani azt, hogy a Bizottságnak nem volt elegendő ténykörülményről tudomása ahhoz, hogy második vizsgálatsorozatot folytasson Németországban. A felperesek kifogásának ezért nem lehet helyt adni.

157 E körülmények között nem lehet helyt adni a felperesek által előterjesztett pervezető intézkedések iránti kérelemnek sem, amely arra irányult, hogy a Bizottságot a fenti 151. pontban említett bizonyítékok közlésére kötelezzék.

158 A Kone védelemhez való jogának megsértésére vonatkozó jogalapot tehát el kell utasítani.

159 A fentiek összességéből kitűnik, hogy a Kone mindazon kifogásait, amelyek a 2002. évi engedékenységi közleménynek a németországi jogsértés bizonyítása érdekében való együttműködésére történő alkalmazására vonatkoznak, el kell utasítani.

A Konénak a Hollandiában elkövetett jogsértés bizonyítása érdekében való együttműködéséről

160 A Kone, amely a Hollandiában létrehozott kartellre vonatkozóan harmadik vállalkozásként nyújtott be kérelmet a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján (a megtámadott határozat (130) és (846) preambulumbekezdése), az említett kartellt illetően az említett közlemény alapján nem részesült a bírság összegének csökkentésében (a megtámadott határozat (850) preambulumbekezdése). A Bizottság ezzel kapcsolatban a megtámadott határozat (848) és (849) preambulumbekezdésében a következőket fejti ki:

„(848) A Kone Hollandiára vonatkozó észrevételei *[bizalmas].*

(849) A Konénak a [2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott] kérelmében szereplő észrevételei továbbra sem egyértelműek a kartell tevékenységeiben való részvételének terjedelmét és a megbeszélések versenyellenes célját illetően. *[bizalmas].* A Kone továbbá hangsúlyozza, hogy bizonyos

döntéseket jogszerű gazdasági okok igazoltak. Az egyértelműség e hiányát, és azon tényt figyelembe véve, hogy a Kone észrevételtételének időpontjában a Bizottság már igen jelentős számú bizonyítékkal rendelkezett *[bizalmas]*, a Kone Hollandiára vonatkozó észrevételei a Bizottság számára nem szolgáltattak olyan jelentős új bizonyítékot, további részletet, illetve információt, amely általánosságban segítette volna a Bizottságot a jogsértés bizonyításában. Következésképpen [a 2002. évi] engedékenységi közlemény 21. pontjában foglalt feltételek nem teljesülnek."

161 Először is a felperesek azzal érvelnek, hogy a Bizottság a Kone együttműködésének értékelése során megsértette a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontját. A Kone ugyanis addigra, amikor a mentesség iránti kérelmét benyújtotta, már véget vetett a jogsértésben való részvételének, és a feltehető jogsértésre vonatkozóan olyan bizonyítékokat bocsátott a Bizottság rendelkezésére, amelyek jelentős hozzáadott értéket képviseltek a Bizottságnak már rendelkezésére álló bizonyítékokhoz képest.

162 Emlékeztetni kell arra, hogy azon mérlegelési mozgástérre tekintettel, amellyel a Bizottság a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a vállalkozás együttműködésének értékelése során, és különösen annak értékelése során rendelkezik, hogy a bizonyítékok e közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket képviselnek-e, a Törvényszék kizárólag e mozgástér nyilvánvaló túllépését kifogásolhatja (lásd ebben az értelemben a fenti 83. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben 2008. június 18-án hozott ítélet 555. pontját).

163 Meg kell tehát vizsgálni, hogy a Bizottság nyilvánvalóan túllépte-e mérlegelési mozgásterét, amikor azt állapította meg, hogy a Kone által rendelkezésre bocsátott bizonyítékok nem képviselnek jelentős hozzáadott értéket azon bizonyítékokhoz képest, amelyek már a Bizottság rendelkezésére álltak akkor, amikor az említett vállalkozás az engedékenység iránti kérelmét benyújtotta.

164 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 7. pontjából kitűnik, hogy „egy vagy több vállalkozás együttműködése indokolttá teheti, hogy a Bizottság csökkentse a bírságot", és hogy „[a] bírság csökkentésének tükröznie kell a vállalkozásnak a jogsértés Bizottság által történő megállapításához való tényleges hozzájárulásának minőségét és időzítését". Ezenkívül e közlemény 22. pontja értelmében „[a] »hozzáadott érték« fogalma arra vonatkozik, hogy a benyújtott bizonyíték jellege és/vagy részletessége folytán mennyiben segíti a Bizottságot a kérdéses tényállás bizonyításában". Ugyanitt az is szerepel, hogy „[e]nnek mérlegelésében a Bizottság általában azokat az írásos bizonyítékokat, amelyek abból az időszakból származnak, mint a bizonyítandó tényállás, értékesebbnek tekinti, mint a később keletkezett bizonyítékokat", és hogy „[e]hhez hasonlóan a kérdéses tényállással kapcsolatos közvetlen bizonyítékokat általában nagyobb értékűnek tekinti, mint a közvetett vonatkozásúakat". Végül az említett közlemény 24. pontja úgy rendelkezik, hogy „[a] nnak a vállalkozásnak, amely bírság csökkentéséért folyamodik, bizonyítékot kell szolgáltatnia a Bizottságnak az adott kartellről".

165 Először is, ami magát az előterjesztett bizonyítékok jellegét illeti, meg kell állapítani, hogy a Kone nem szolgáltatott a Bizottság részére az érintett időszakból származó bizonyítékokat. Hollandiára vonatkozó kérelmében a Kone arra szorítkozott, hogy magyarázatokat adott és észrevételeket tett azon kapcsolattartás és megbeszélések tárgyában, amelyekre a Kone, a Schindler, az Otis, a ThyssenKrupp és a MEE között (a továbbiakban együtt: ötök csoportja) Hollandiában sor került, miközben cáfolta azok versenyellenes jellegét. *[bizalmas]*

166 Másodszor, ami a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok részletességét illeti, meg kell állapítani, hogy a felperesek azt állítják, hogy a Kone részletes információkat közölt *[bizalmas]*. A Kone e tekintetben a *[bizalmas]* projektre vonatkozóan olyan információkat közölt, amelyeket az ő és a Schindler hollandiai kartellben való részvétele kezdő időpontjának megállapításához használtak fel. A Kone olyan információkat

is rendelkezésre bocsátott, amelyeket a Bizottság a megtámadott határozatban nem használt fel.

167 Ami *[bizalmas]*-at illeti, a felperesek azt állítják, hogy a Bizottsággal jelentős hozzáadott értéket képviselő információkat közöltek *[bizalmas].*

168 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Kone által a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelemben közölt információk cáfolták az ötök csoportja által folytatott megbeszélések versenyellenes célját. A Kone ugyanis kérelmében különösen azt állította, hogy *[bizalmas].* Ezenkívül a Kone a kérelmében kijelentette, hogy azokon a találkozókon, amelyeken az ötök csoportja jelen volt, a résztvevők *[bizalmas].*

169 E körülmények között a Bizottság megalapozottan vélhette úgy a megtámadott határozat (849) preambulumbekezdésében, hogy a fenti 167. pontban említett és a Kone által kérelmében közölt információk nem egyértelműek, illetve – másként fogalmazva – nem kellően pontosak ahhoz, hogy azoknak a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. cikke értelmében jelentős hozzáadott értéket lehessen tulajdonítani. Meg kell állapítani ugyanis, hogy amikor az a vállalkozás, amely engedékenység iránti kérelmében nem ad át a Bizottságnak az érintett időszakból származó bizonyítékokat, közöl bizonyos információkat a Bizottsággal, amelyekről annak korábban nem volt tudomása, ezen információk csak akkor tekinthetők úgy, mint amelyek jelentős mértékben segítik a Bizottságot a kartell bizonyításában, ha az érintett vállalkozás kimutatja az ezen információk és az említett kartell létezése közötti összefüggést, mivel a vállalkozás hozzájárulásának ténylegesen segítenie kell a Bizottságot a jogsértés bizonyításában. Márpedig a jelen ügyben, amint azt a Bizottság hangsúlyozta, a Kone Hollandiára vonatkozó kérelme inkább csökkentette a Bizottságnak már birtokában lévő bizonyítékok bizonyító erejét, hiszen a Kone többek között tagadta a versenytársak közötti megbeszélések versenyellenes célját.

170 Ezenkívül, mindenekelőtt az állítólagos rendelkezésre bocsátott információkat illetően *[bizalmas]* meg kell állapítani, hogy a Kone az engedékenység iránti kérelmében nem ad magyarázatot arra, hogy a kartell tárgyát képező projekteket milyen módon azonosították, és a hollandiai kartell tagjai közötti megállapodás szerinti elosztási mechanizmusra vonatkozóan sem szolgáltat információt. *[bizalmas].* E körülmények között a Kone által rendelkezésre bocsátott állítólagos információk *[bizalmas]* nem tekinthetők úgy, mint amelyek a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontjában foglalt feltételeknek megfelelnek. Az a tény, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (430) preambulumbekezdésében a Kone kérelmének egy részletére hivatkozott azon állításának alátámasztása végett, miszerint az ötök csoportja a piaci árstabilitást próbálta fenntartani, e tekintetben nem releváns.

171 Ami ezt követően az általános bizottságot illeti (a megtámadott határozat (391) és (398) preambulumbekezdése), a Kone kérelme tartalmazott információkat *[bizalmas].* Ugyanakkor, amint az a fenti 168. pontban szerepel, a Kone cáfolta azok versenyellenes célját, kitérve arra, hogy *[bizalmas].* A Kone által az engedékenység iránti kérelmében az általános bizottsággal kapcsolatban tett észrevételeknek tehát semmilyen jelentős hozzáadott érték nem tulajdonítható. Mindenesetre azt is hangsúlyozni kell, hogy a Bizottságnak már volt tudomása az általános bizottság találkozóiról a Kone engedékenység iránti kérelmének 2004. július 19-én történt benyújtása időpontjában, mivel ezek ténye szerepelt a ThyssenKrupp 2004 áprilisában benyújtott kérelmében és annak 2004. május 11-i kiegészítésében, továbbá közvetlenül kiderült a ThyssenKruppnál 2004. április 28-án tartott helyszíni vizsgálat során lefoglalt iratokból (a megtámadott határozat (398) preambulumbekezdése, valamint az 577. és 578. lábjegyzetben hivatkozott dokumentumok).

172 Végül, ami a csoportokra vonatkozó szerződéseket illeti, fontos hangsúlyozni, hogy azokról a megtámadott határozat (a megtámadott határozat (457)–(463) preambulumbekezdése) említést tett, mivel azok másik projektelosztási rendszer kialakítását tették szükségessé. Márpedig a Kone a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelmében kizárólag arról tájékoztatta a Bizottságot *[bizalmas].* A Kone által az engedékenység iránti kérelmében a csoportokra vonatkozó szerződések tárgyában megfogalmazott észrevételeknek tehát nem lehet semmilyen jelentős hozzáadott értéket tulajdonítani.

173 A Kone által a kartell végrehajtása tárgyában rendelkezésre bocsátott állítólagos információkat illetően *[bizalmas]* rá kell mutatni arra, hogy a Kone 2004. július 19-i kérelme kétségtelenül tartalmaz információkat *[bizalmas]*. Ugyanakkor, amint az a fenti 168. pontban már megállapítást nyert, a Kone próbálta bebizonyítani, hogy ezeket az eseményeket jogszerű gazdasági okok igazolták.

174 Márpedig, amint arra a fenti 169. pont már rámutatott, amikor az a vállalkozás, amely engedékenység iránti kérelmében nem ad át a Bizottságnak az érintett időszakból származó bizonyítékokat, közöl bizonyos információkat a Bizottsággal, amelyekről annak korábban nem volt tudomása, ezen információk csak akkor tekinthetők úgy, mint amelyek jelentős mértékben segítik a Bizottságot a jogsértés bizonyításában, ha az érintett vállalkozás kimutatja az ezen információk és az említett kartell létezése közötti összefüggést.

175 A jelen ügyben a Kone által a Hollandiára vonatkozóan benyújtott kérelemben szolgáltatott információk egyértelműségük hiánya miatt csak megerősíthették a találkozók időpontját és az azok alkalmával megvitatott projekteket, amelyek csak az Otis és a ThyssenKrupp által tett nyilatkozatoknak és szolgáltatott bizonyítékoknak köszönhetően, illetve a Bizottság által átfogó vizsgálat révén önállóan szerzett bizonyítékoknak köszönhetően voltak a jogsértés részének tekinthetők. E körülmények között a Bizottság megalapozottan tekinthette úgy, hogy a versenytársak által megvitatott projektekre és a versenytársak közötti találkozókra vonatkozó azon információk, amelyek a Kone kérelmében szerepelnek, nem képviselnek a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket.

176 E tekintetben a felperesek hangsúlyozták, hogy a *[bizalmas]* projektre vonatkozóan a Kone által a Bizottság rendelkezésére bocsátott információkat a Bizottság a megtámadott határozatban (a megtámadott határozat (519) és (523) preambulumbekezdése) felhasználta annak bizonyítására, hogy a Konénak és a Schindlernek a hollandiai összejátszásra irányuló tevékenységekben való részvétele 1999. június 1-jén vette kezdetét. Ugyanakkor, amint a fenti 175. pont rámutatott, meg kell állapítani, hogy ezek

az információk csak megerősíthették a találkozó időpontját és az ott megvitatott projektet, anélkül azonban, hogy a Kone elismerte volna az e projekttel kapcsolatos találkozó versenyellenes jellegét. E tekintetben, amint arra a fenti 164. pont emlékeztetett, a Bizottság által kiszabott bírság csökkentésének tükröznie kell a vállalkozásnak a jogsértés Bizottság által történő megállapításához való tényleges hozzájárulását. E körülmények között a *[bizalmas]* projektre vonatkozó azon információk, amelyekre a felperesek hivatkoznak, és amelyek a Kone kérelmében szerepeltek, nem tekinthetők úgy, mint amelyek a 2002. évi engedékenységi kérelem 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket képviselnek.

177 Ami a Kone által a Bizottság rendelkezésére bocsátott, de a megtámadott határozatban nem említett információkat illeti, az a tény, hogy azokat e minőségükben a Bizottság a hollandiai kartell létezésének bizonyítására nem használta fel, azt jelzi, hogy ezek az információk nem segítették a Bizottságot a jogsértés bizonyításában, és ennélfogva nem képviseltek a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket. E tekintetben, a Kone által konkrétan hivatkozott *[bizalmas]* projektet illetően, amely a kifogásközlésben említésre került, de amelynek ismertetése hiányzott a megtámadott határozatból, azonkívül, hogy a Kone által e projekttel kapcsolatban szolgáltatott információk semmiképpen nem képviseltek jelentős hozzáadott értéket (lásd a fenti 176. pontot), a Bizottsággal egyetértve rá kell mutatni arra, hogy bár a Bizottság birtokában lévő adatok egyértelműen összejátszásra utaltak, ezen összejátszás tartalmára vonatkozóan nem tették lehetővé megalapozott következtetés levonását, ezért nem említette a Bizottság e projektet a megtámadott határozat 12.2.4. alpontjában szereplő, az elosztás tárgyát képező projektekre vonatkozó példákat tartalmazó listában.

178 Harmadszor a felperesek nem érvelhetnek azzal, hogy a megtámadott határozat hányszor hivatkozik a Kone 2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelmére. Azon tény ugyanis, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban a rendelkezésére álló összes bizonyítékot felhasználta, tehát a Kone által kérelmében

közölt információkat is, még nem bizonyítja, hogy ez utóbbi információk jelentős hozzáadott értéket képviseltek azon bizonyítékokhoz képest, amelyekkel a Bizottság ezen időpontban már rendelkezett.

179 Negyedszer, még ha – amint azt a felperesek állítják – nem is lehet eleve kizárni, hogy valamely, a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján kérelmet benyújtó harmadik vagy negyedik kérelmező által szolgáltatott információk jelentős hozzáadott értéket képviseljenek, meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Kone által szolgáltatott bizonyítékok jellegére és részletességére tekintettel a Bizottság semmiképpen nem lépte túl nyilvánvalóan a mérlegelési mozgásterét akkor, amikor azt állapította meg, hogy az említett bizonyítékok az említett közlemény 21. pontja értelmében nem képviselnek jelentős hozzáadott értéket. A fenti elemzésből ugyanis kitűnik, hogy még ha feltételezzük is, hogy a Kone kérelmében közölt információk rendelkezhettek bizonyos hozzáadott értékkel annyiban, hogy a Bizottságnak általa korábban nem ismert információkat hoztak tudomására, ezek az információk nem tekinthetők úgy, mint amelyek jelentős mértékben segítették a Bizottságot a kérdéses jogsértés bizonyításában, tekintettel azokra a pontatlanságokra, amelyeket az említett kérelem a versenytársak közötti megbeszélések versenykorlátozó jellegére vonatkozóan tartalmaz.

180 A fentiek összességéből következik, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontjának megsértésére alapított kifogást el kell utasítani.

181 Másodszor a felperesek megjegyzik, hogy a Kone a Bizottsággal teljes mértékben és folyamatosan együttműködött, valamint a vizsgálat teljes időtartama alatt minden rendelkezésére álló információt a Bizottság tudomására hozott. Ily módon a Kone elismerte a hollandiai kartellben való részvételét, amint belső vizsgálatát követően tudomást szerzett holland leányvállalatának részvételéről.

182 Ugyanakkor a fenti elemzésből kitűnik, hogy a Kone által rendelkezésre bocsátott bizonyítékok nem képviseltek a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket. E körülmények között e rendelkezéssel összhangban a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy a Kone az említett közlemény alapján nem részesülhet a bírság összegének csökkentésében.

183 Bár a 2002. évi engedékenységi közlemény 23. pontja b) alpontjának második bekezdése alapján a Bizottság kétségtelenül figyelembe veheti az együttműködés mértékét és folyamatosságát akkor, amikor az említett közlemény 21. pontja szerinti jelentős hozzáadott értéket képviselő bizonyítékokat benyújtó vállalkozás vonatkozásában meghatározza – az alkalmazandó tartományon belül – a bírság összegének csökkentését, a jelen ügyben nem bír jelentőséggel a felperesek azon hivatkozása, amely a Kone együttműködésének mértékével és folyamatosságával kapcsolatos, mivel a közlemény 21. pontjában foglalt feltételek amúgy sem teljesültek.

184 A Kone együttműködésének mértékére és folyamatosságára alapított kifogást tehát el kell utasítani.

185 Harmadszor a felperesek azt állítják, hogy a Bizottság megsértette a bizalomvédelem elvét, mivel nem tette lehetővé a Kone számára, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény B. szakaszában foglaltakkal éljen. Az e közlemény alapján mentességet kérelmezők ugyanis számíthatnak arra, hogy az e közleményben meghatározott feltételek teljesítése a bírság alóli mentességet vagy a bírság összegének csökkentését vonja maga után. Márpedig a Kone Hollandiára vonatkozó kérelme megfelelt az említett közleményben foglalt feltételeknek.

186 Amint azt a 2002. évi engedékenységi közlemény 29. pontja tartalmazza, ez olyan jogos elvárásokat teremt, amelyekre azok a vállalkozások hivatkoznak, amelyek valamely kartell létezéséről kívánják tájékoztatni a Bizottságot. Tekintetbe véve a jogos bizalmat, amely e közlemény alapján a Bizottsággal együttműködni kívánó

vállalkozásokban kialakulhatott, a Bizottság tehát köteles volt a közleménynek eleget tenni, amikor a Konéra kiszabandó bírság összegének meghatározása során értékelte annak együttműködését (lásd ebben az értelemben a fenti 127. pontban hivatkozott HFB és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 608. pontját, valamint a fenti 127. pontban hivatkozott Daiichi Pharmaceutical kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 147. pontját).

187 Mivel azonban a felperesek nem bizonyították, hogy a Bizottság a Kone együttműködésének értékelése során megsértette a 2002. évi engedékenységi közlemény rendelkezéseit, a bizalomvédelem elvének megsértésére alapított kifogást szintén el kell utasítani.

188 Negyedszer a felperesek azt állítják, hogy az, hogy a Bizottság a Konéval szemben a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján nem tanúsított engedékenységet, sérti az egyenlő bánásmód elvét.

189 Egyrészt a Kone kérelme nem kevésbé egyértelmű, mint az Otisé vagy a ThyssenKruppé. Először is az Otis tagadta a strukturális kartell létezését, és azt állította, hogy a jogsértés elévült. Másodszor a ThyssenKrupp az engedékenység iránti kérelmében kijelentette, hogy a találkozókra nem rendszeresen került sor, és hogy hosszabb időszakokon keresztül egyáltalán nem tartottak találkozót. A ThyssenKrupp továbbá azt nyilatkozta, hogy a jogsértés kevés projektet érintett. Harmadszor a Kone kérelmének benyújtása a Bizottság Hollandiában folytatott vizsgálatai után két és fél hónappal, vagyis az eljárás viszonylag korai pontján történt. Mindenesetre a mentesség iránti kérelem benyújtásának időpontja nem releváns, amennyiben a kérelem jelentős hozzáadott értéket képvisel. A németországi kartell keretében a Schindler egyébként 15%-os csökkentésben részesült egy olyan kérelem tekintetében, amelyet közel nyolc hónappal a németországi vizsgálatok után, és három hónappal azután nyújtott be,

hogy a Bizottság tájékoztatáskérést intézett az e tagállambeli jogsértés résztvevőihez (a megtámadott határozat (110), (112) és (856) preambulumbekezdése).

190 Másrészt a Kone helyzetét a ThyssenKrupp belgiumi helyzetével kell összehasonlítani. A ThyssenKrupp ugyanis a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a bírság összegének 20%-os csökkentésében részesült (a megtámadott határozat (769)–(773) preambulumbekezdése). Ugyanakkor a ThyssenKrupp harmadik vállalkozásként nyújtott be mentesség iránti kérelmet Belgiumra vonatkozóan, kérelme pedig nem okirati bizonyítékokra, hanem nyilatkozatokra szorítkozott, amelyek megerősítették azon bizonyítékokat, amelyek már a Bizottság rendelkezésére álltak. Ezenkívül e kérelem időpontjában a Bizottságnak már sokkal több bizonyíték volt a birtokában a belgiumi kartellre vonatkozóan, mint amennyivel a hollandiai kartellt illetően rendelkezett akkor, amikor a Kone a mentesség iránti kérelmét benyújtotta. Következésképpen a Kone csökkentésben való részesítésének a hollandiai kartell tekintetében történő megtagadása hátrányos megkülönböztetést valósít meg.

191 Amint az a fenti 135. pontban megállapítást nyert, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság a kartell tagjai által tanúsított együttműködés értékelése keretében nem hagyhatja figyelmen kívül az egyenlő bánásmód elvét.

192 Először is az egyenlő bánásmód elvének a hollandiai kartell tagjai által tanúsított együttműködés értékelése során történő állítólagos megsértését illetően meg kell állapítani, hogy az Otis azért részesült bírságmentességben, mert a 2002. évi engedékenységi közlemény 8. pontjának a) alpontjával összhangban az első vállalkozás volt, amely a Bizottság számára olyan bizonyítékokat szolgáltatott, amelyek lehetővé tették, hogy vizsgálatot elrendelő határozatot fogadjon el (a megtámadott határozat (837) preambulumbekezdése). Az Otis helyzetét tehát nem lehet a Kone helyzetéhez hasonlítani, amely az e közlemény alapján Hollandiára vonatkozó kérelmét olyan időpontban terjesztette elő, amikorra a Bizottság e tagállamban már folytatott vizsgálatokat (a megtámadott határozat (846) preambulumbekezdése).

193 Ami a ThyssenKruppot illeti, az második vállalkozásként terjesztett elő kérelmet Hollandiára vonatkozóan a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján, amelynek benyújtására 2004. április 28-án, a Bizottság által e tagállamban végzett vizsgálat napján került sor (a megtámadott határozat (128), (129) és (840) preambulumbekezdése). A ThyssenKrupp az említett közlemény 23. pontja b) alpontja első bekezdésének első francia bekezdése alapján a bírság összegének 40%-os csökkentésében részesült, mivel az e közlemény 21. pontjában foglalt feltételeknek megfelelő első vállalkozás volt azáltal, hogy a Bizottságnak jelentős hozzáadott értékkel bíró bizonyítékokat szolgáltatott (a megtámadott határozat (844) preambulumbekezdése). Meg kell állapítani, hogy ugyanazon közlemény 23. pontja b) alpontja első bekezdésének első francia bekezdése alapján a Kone nem részesülhetett volna a bírság e rendelkezés szerinti csökkentésében, mivel a bírságösszeg abban előírt csökkentése csak egyetlen vállalkozást illet meg, a jelen esetben pedig ez a ThyssenKrupp, amelynek együttműködése időben megelőzte a Kone együttműködését.

194 Az előző pontban tett megállapítástól függetlenül a Kone együttműködése nem tekinthető a ThyssenKrupp együttműködésével összehasonlíthatónak. Nem vitatott ugyanis, hogy a ThyssenKrupp az engedékenység iránti kérelmében előterjesztett egy új, az érintett időszakból származó bizonyítékot, amely segítette a Bizottságot az összejátszás megvalósításának bizonyításában (a megtámadott határozat (842) preambulumbekezdése). A Kone viszont egyetlen, az érintett időszakból származó bizonyítékot sem nyújtott be. Ezenkívül a ThyssenKrupp által 2004 árpilisában, májusában és októberében tett nyilatkozatokból kitűnik, hogy a ThyssenKrupp – ellentétben a Konéval – soha nem próbálta tagadni a hollandiai kartell létezését, illetve soha nem próbált kétséget ébreszteni az ilyen kartell létezésével kapcsolatban. Végül, a Kone a kérelmét csak 2004. július 19-én nyújtotta be (a megtámadott határozat (130) preambulumbekezdése), míg a ThyssenKrupp a kérelmét már 2004 áprilisában benyújtotta (a megtámadott határozat (129) preambulumbekezdése). Márpedig a 2002. évi engedékenységi közleményen alapuló kérelem benyújtásának időpontja releváns a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok hozzáadott értékének értékelése szempontjából, hiszen erre az értékelésre a már a Bizottság birtokában lévő bizonyítékok szempontjából kerül sor (a 2002. évi engedékenységi közlemény 7. és 21. pontja).

195 E körülmények között, mivel egyrészről a Kone helyzete, másrészről pedig az Otis és a ThyssenKrupp helyzete nem hasonlítható össze, a Bizottság nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét azzal, hogy a Konét a hollandiai jogsértés bizonyítása keretében való együttműködéséért nem részesítette a bírság összegének csökkentésében.

196 Másodszor, a ThyssenKruppal szemben a belgiumi kartell bizonyítása keretében való együttműködésére tekintettel alkalmazott bánásmódot illetően meg kell állapítani, hogy annak értékelése, hogy mi képez jelentős hozzáadott értéket, eleve feltételezi az adott jogsértéssel kapcsolatban a Bizottság rendelkezésére álló valamennyi bizonyíték hátteréhez igazított elemzést, így az elkülönülő jogsértésekkel – a jelen esetben a belgiumi és a hollandiai jogsértésekkel – kapcsolatos információk nem hasonlíthatók össze.

197 Mindenesetre rá kell mutatni arra, hogy a belgiumi jogsértést illetően a Kone nem vitatja, hogy a ThyssenKrupp engedékenység iránti kérelme megerősítette a már a Bizottság birtokában lévő bizonyítékokat. A hollandiai jogsértést illetően viszont a fenti 165–180. pontból kitűnik, hogy a Kone engedékenység iránti kérelme nem képviselt jelentős hozzáadott értéket a 2002. évi engedékenységi közlemény 21. pontja értelmében. Mivel a különböző vállalkozások helyzete nem összehasonlítható, a Bizottság az egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül tagadta meg a Konétól bírságának a hollandiai kartell bizonyítása keretében való együttműködése címén történő csökkentését.

198 A fentiek összességéből kitűnik, hogy a Kone mindazon kifogásait, amelyek a 2002. évi engedékenységi közleménynek a hollandiai jogsértés bizonyítása érdekében való együttműködésére történő alkalmazására vonatkoznak, el kell utasítani.

A Kone közigazgatási eljárás során való együttműködése címén történő bírságcsökkentés összegének meghatározása során a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított jogalapról

Előzetes észrevételek

199 A kifogásközlés 614. pontjában a Bizottság bejelentette, hogy „szándékában áll [a bírságokat] csökkenteni [a 2002. évi] engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködés miatt, különösen akkor, ha a társaság a Bizottság által megállapított tényeket nem vitatja, vagy olyan további segítséget nyújt, amely lehetővé teszi e tények tisztázását vagy kiegészítését".

200 A megtámadott határozat (758) preambulumbekezdésében a Bizottság kifejti, hogy „[m]ivel a kifogásközlés 614. pontja a jelen ügyben elvárásokat keltett, [a Bizottság] úgy határozott, hogy e pontot mindazon vállalkozások javára értelmezi, amelyek ez alapján hozzájárultak a [megtámadott] határozatban bemutatott jogsértés tényállásának bizonyításához azáltal, hogy nem vitatták a tényállást, vagy egyéb információkkal, illetve kiegészítő pontosításokkal szolgáltak".

201 A Bizottság így a négy jogsértés valamennyi résztvevője esetében – kivéve egyrészről a bírságmentességben részesülő vállalkozásokat (a megtámadott határozat (762), (817) és (839) preambulumbekezdése), másrészről pedig a Hollandiában létrehozott kartell keretében a Konét (a megtámadott határozat (851) preambulumbekezdése) – 1%-kal csökkentette a bírság összegét a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködésük miatt a kifogásközlésben bemutatott tények vitatásától való tartózkodás címén (a megtámadott határozat (768), (774), (777), (794), (801), (806), (813), (824), (829), (835), (845), (854), (855) és (856) preambulumbekezdése).

202 Meg kell vizsgálni egymás után először is a Kone kifogásait a bírság összegének a németországi jogsértésre vonatkozó tények vitatásától való tartózkodás címén történő csökkentése mértékének állítólagos jogellenességével kapcsolatban, azután a Kone kifogásait azzal kapcsolatban, hogy a Bizottság nem csökkentette tovább a bírság összegét a németországi jogsértésre vonatkozó kiegészítő információk, illetve pontosítások közlése címén, végül pedig az arra vonatkozó érveket, hogy a Bizottság nem csökkentette a Kone bírságának összegét a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli, a hollandiai jogsértés bizonyítása keretében történő állítólagos együttműködése címén.

A bírság összegének a németországi jogsértésre vonatkozó tények vitatásától való tartózkodás címén történő csökkentése mértékéről

203 A felperesek úgy vélik, hogy a németországi kartell bizonyítása érdekében történő, a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködésük címén a bírság összegének legalább 10%-os csökkentésére tarthatnak igényt. A Bizottság ugyanis a kifogásközlés 614. pontjában e tárgyban jogos elvárásokat keltett. A Bizottság nem tett eleget a felperesek jogos elvárásainak azzal, hogy eltért korábbi gyakorlatától, amelynek értelmében azon vállalkozás, amely nem vitatja a kifogásközlésben terhére rótt tények valóságtartalmát, a vele szemben egyébként kiszabott bírság összegének 10%-os csökkentésében részesül a kartellügyekben a bírság kiszabásának mellőzéséről vagy a bírság összegének csökkentéséről szóló közlemény (HL 1996. C 207., 4. o.; a továbbiakban: 1996. évi engedékenységi közlemény) alapján.

204 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy valamely bírság összegének a közigazgatási eljárás során való együttműködés alapján történő csökkentése csak akkor igazolt, ha az érintett vállalkozás magatartása lehetővé tette a Bizottság számára a jogsértés könnyebb megállapítását, és adott esetben annak megszüntetését (a Törvényszék

T-327/94. sz., SCA Holding kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1373. o.] 156. pontja, a fenti 68. pontban hivatkozott Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 270. pontja, valamint a fenti 144. pontban hivatkozott Groupe Danone kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 449. pontja). Ezenkívül az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy amennyiben valamely vállalkozás kifejezetten úgy nyilatkozik, hogy nem vitatja azon ténymegállapításokat, amelyekre a Bizottság a kifogásait alapítja, úgy tekinthető, hogy a vállalkozás hozzájárult a Bizottság azon feladatának megkönnyítéséhez, amely az uniós versenyszabályok megsértésének megállapításából és megtorlásából áll (a Törvényszék T-352/94. sz., Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1989. o.] 395. pontja és a fent hivatkozott SCA Holding kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 157. pontja).

205 A 2002. évi engedékenységi közlemény az 1996. évi engedékenységi közleménnyel ellentétben valóban nem rendelkezik a bírságok összegének semmilyen csökkentéséről olyan vállalkozások esetében, amelyek nem vitatják azon tények valóságtartalmát, amelyekre a Bizottság a kifogásközlésben előadott vádjait alapozza. A Bizottság a megtámadott határozat (758) preambulumbekezdésében azonban elismeri, hogy a kifogásközlés 614. pontja a vállalkozásokban azon jogos elvárást keltette, hogy a tények vitatásától való tartózkodás a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívül a bírságok összegének csökkentését eredményezi, ezért úgy döntött, hogy e pontot a vállalkozások javára értelmezi. A Bizottság ugyanezen preambulumbekezdésben kiemelte továbbá, hogy „[a] csökkentés mértékének megállapításakor figyelembe veszik, hogy a kifogásközlést követően nyújtott együttműködés, vagyis amikor a Bizottság már a jogsértés valamennyi elemét bizonyította, amikor a vállalkozás már a vizsgálat valamennyi elemét megismerte, és hozzáférést kapott a vizsgálati aktához, legfeljebb csak csekély mértékben segítheti a Bizottságot a vizsgálata során". A Bizottság kifejtette továbbá, hogy „[á]ltalában a tények elismerése e körülmények között legfeljebb olyan bizonyíték, amely megerősíti a Bizottság által – az aktához csatolt más bizonyítékok alapján – főszabály szerint megfelelően bizonyítottnak tekintett tényeket".

206 A bizalomvédelemhez való jog minden olyan magánszemélyre kiterjed, akinek a helyzete akként jellemezhető, hogy az uniós közigazgatás konkrét biztosítékok adásával megalapozott elvárásokat keltett benne (a Bíróság C-37/02. és C-38/02. sz., Di Lenardo és Dilexport egyesített ügyekben 2004. július 15-én hozott ítéletének [EBHT 2004.,

I-6911. o.] 70. pontja, a Törvényszék T-203/96. sz., Embassy Limousines & Services kontra Parlament ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-4239. o.] 74. pontja és T-71/06. sz., Enercon kontra OHIM (szélgenerátor) ügyben 2007. november 15-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 36. pontja).

207 Ezzel szemben senki nem hivatkozhat a bizalomvédelem elvének megsértésére, akinek a közigazgatás nem adott konkrét biztosítékokat (a Törvényszék T-571/93. sz., Lefebvre és társai kontra Bizottság ügyben 1995. szeptember 14-én hozott ítéletének [EBHT 1995., II-2379. o.] 72. pontja, valamint T-113/96. sz., Dubois et Fils kontra Tanács és Bizottság ügyben 1998. január 29-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-125. o.] 68. pontja). Ilyen biztosítéknak minősül a feljogosított és megbízható forrásból származó pontos, feltétlen és egybehangzó tájékoztatás (a Törvényszék T-66/96. és T-221/97. sz., Mellett kontra Bíróság egyesített ügyekben 1998. július 21-én hozott ítéletének [EBHT-KSZ 1998., I-A-449. és II-1305. o.] 104. és 107. pontja).

208 A jelen ügyben, amint azt a fenti 199. pont tartalmazza, a kifogásközlés 614. pontjában a Bizottság bejelentette, hogy „szándékában áll [a bírságokat] csökkenteni [a 2002. évi] engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködés miatt, különösen akkor, ha a társaság a Bizottság által megállapított tényeket nem vitatja, vagy olyan további segítséget nyújt, amely lehetővé teszi e tények tisztázását vagy kiegészítését". Egy ilyen állítás nem tekinthető olyan konkrét biztosítéknak, amely a Konéban megalapozott elvárásokat kelthetett a tekintetben, hogy bírságának összegét 1%-ot meghaladó mértékben csökkentik. A kifogásközlés 614. pontja ugyanis nem jelöli meg az érintett vállalkozásoknak biztosított esetleges csökkentés terjedelmét vagy mértékét, így pedig e tekintetben semmiképpen nem kelthetett jogos bizalmat.

209 E tekintetben el kell utasítani a felperesek azon érvét is, amely szerint a Bizottság eltért korábbi gyakorlatától, amelynek értelmében azon vállalkozás, amely nem vitatja a kifogásközlésben terhére rótt tények valóságtartalmát, a vele szemben egyébként kiszabott bírság összegének 10%-os csökkentésében részesül az 1996. évi engedékenységi közlemény alapján.

210 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy noha az 1996. évi engedékenységi közlemény D. pontja 2. alpontjának második francia bekezdése valóban kimondta, hogy a vállalkozás „[…] azon bírság összegének 10-től 50%-ig terjedő csökkentésében [részesülhet], amelyet együttműködés hiányában szabtak volna ki vele szemben […], ha […] a kifogásközlés kézhezvételét követően arról tájékoztatja a Bizottságot, hogy nem vitatja azon tények valóságtartalmát, amelyekre a Bizottság a vádjait alapozza", a 2002. évi engedékenységi közlemény már nem rendelkezik a bírság ezen okból való csökkentéséről. Márpedig a felperesek nem vitatják, hogy engedékenység iránti kérelmükre kizárólag a 2002. évi engedékenységi közlemény alkalmazható, mivel e kérelmet egyébként kifejezetten e közlemény értelmében nyújtották be. Ennélfogva az 1996. évi engedékenységi közlemény D. pontja 2) alpontja második francia bekezdésének alkalmazására vonatkozó bizottsági határozathozatali gyakorlat nem kelthet a felperesekben a kifogásközlés 614. pontjára alapozott jogos bizalmat arra vonatkozóan, hogy milyen nagyságrendű lesz az a bírságcsökkentés, amelyben a Kone azért részesül, mert nem vitatta a németországi kartellel kapcsolatos tényeket (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-167/04. P. sz., JCB Service kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 21-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-8935. o.] 201. és 205. pontját, valamint C-76/06. P. sz., Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ügyben 2007. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-4405. o.] 60. pontját; a fenti 34. pontban hivatkozott Carbone-Lorraine kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 92. pontját).

211 Továbbá rá kell mutatni arra, hogy a felperesek Bizottság által vitatott állítását, amely szerint a Bizottság egy 2006. január 26-i találkozón a Konénak bejelentette, hogy a kifogásközlés 614. pontját ugyanúgy fogja alkalmazni, ahogyan azt a régi szabályozás keretében tette, a legcsekélyebb bizonyíték sem támasztja alá. Ellenkezőleg, az e találkozóról a Bizottság által készített jegyzőkönyv a kifogásközlés 614. pontjával kapcsolatban zajlott megbeszélések tekintetében nem utal semmiféle biztosítékra, amelyet a Bizottság a Konénak e tekintetben adott volna.

212 Végül az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a gazdasági szereplők nem bízhatnak alappal az olyan fennálló helyzet fennmaradásában, amelyet az intézmények mérlegelési jogkörük keretein belül módosíthatnak (a Bíróság C-280/93. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4973. o.] 80. pontja, valamint C-295/03. P. sz., Alessandrini és társai kontra Bizottság ügyben 2005. június 30-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5673. o.] 89. pontja; lásd továbbá a fenti 46. pontban hivatkozott Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 64. pontját, és az ott hivatkozott

ítélkezési gyakorlatot). Ily módon az uniós versenyszabályok hatékony alkalmazása megkívánja, hogy a Bizottság a bírságok mértékét bármikor e politika igényeihez tudja igazítani (lásd ebben az értelemben a Bíróság fenti 80. pontban hivatkozott Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 109. pontját, C-196/99. P. sz., Aristrain kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-11005. o.] 81. pontját, valamint a fenti 34. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének 227. pontját; a Törvényszék T-12/89. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-907. o.] 309. pontját és T-304/94. sz., Europa Carton kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-869. o.] 89. pontját).

213 Ebből következik, hogy nem megalapozott a felperesek azon kifogása, amely a bírság összegének a németországi jogsértéssel kapcsolatos tények vitatásától való tartózkodás címén történő csökkentése elégtelen mértékén alapul.

Arról, hogy a Bizottság a bírság összegét nem csökkentette tovább a németországi jogsértésre vonatkozó kiegészítő információk, illetve pontosítások közlése címén

214 A felperesek azzal érvelnek, hogy a németországi jogsértést illetően a Kone a bírság összegének további csökkentésére jogosult a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködése címén, mivel ellentétben a Bizottságnak a megtámadott határozatban (a megtámadott határozat (794) preambulumbekezdésében) szereplő állításával, együttműködése lehetővé tette a kifogásközlésben kifejtett tények pontosítását, illetve kiegészítését. A Kone kifogásközlésre adott válaszának 7. szakasza ugyanis több, a VDMA német szakmai szövetség szerepével kapcsolatos tényt helyesbít és pontosít. A Kone arra is felhívta a Bizottság figyelmét, hogy a Bizottság a kifogásközlésben tévesen vette figyelembe az „új berendezések" részlege, a „szolgáltatási" részleg és a „korszerűsítési" részleg összességének bevételeit. A megtámadott határozatban a Bizottság elismerte, hogy a kartell csak az „új berendezések" részlegének bevételeit érintette.

215 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a felperesek nem fejtik ki azt, hogy a Kone által a VDMA szakmai szövetség szerepével kapcsolatosan közölt állítólagos pontosítások milyen módon segítették a Bizottságot vizsgálata során. Mindenesetre a Kone ilyen tárgyú állítólagos fejtegetései nem arra irányultak, hogy a kifogásközlésben kifejtett tényeket pontosítsák vagy kiegészítsék, hanem arra, hogy azoknak ellentmondjanak, mivel céljuk alapvetően az volt, hogy aláássák a Schindler azon kijelentéseinek hitelét, amelyek a mozgólépcső-ágazatbeli munkacsoport létrehozására vonatkoztak. A Kone egyébként a védelemhez való jogának gyakorlása keretében hangsúlyozta, hogy a kifogásközlésben az említett projektre történő utalás irreleváns. Azon tényt illetően, hogy a Bizottság a kifogásközlésben tévesen vette volna figyelembe a fenti 214. pontban említett részlegek összességének bevételeit, meg kell jegyezni, hogy a Kone kifogásközlésre adott válasza azt próbálta bizonyítani, hogy a Bizottság a bírság összegének kiszámítása során nem megfelelően határozta meg a kartell által érintett felvonó- és mozgólépcsőpiacokat. Ezzel a Kone csupán a védelemhez való jogát gyakorolta, mégpedig sikerrel, hiszen a Bizottság a megtámadott határozatban figyelembe vette a Kone által a kifogásközlésre adott válaszában javasolt meghatározást. A jelen kifogást ezért el kell utasítani.

Arról, hogy a Bizottság nem csökkentette a Kone bírságának összegét a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli, a hollandiai jogsértés bizonyítása keretében történő állítólagos együttműködése címén

216 Ami a Konénak a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli állítólagos együttműködését illeti, a Bizottság a megtámadott határozat (851) preambulumbekezdésében kifejti:

„A kifogásközlésre adott válaszában a Kone kijelentette, hogy nem vitatja a Hollandiára vonatkozó tényállást. Ahelyett, hogy a kifogásközlésben foglalt tényállás

pontosítását vagy kiegészítését lehetővé tevő további segítséget nyújtott volna, a Kone következetesen arra törekedett, hogy a kifogásközlésben kifejtett tények jelentőségét minél inkább csökkentse. Ennélfogva a tények vitatásától való tartózkodást kizárólag formainak és az egyértelműséget nélkülözőnek kell tekinteni, annak pedig a tényállás bizonyítására semmilyen pozitív hatása nincsen. Nem elegendő általánosságban kijelenteni, hogy a tényeket nem vitatják, ha ez a kijelentés a Bizottság számára teljesen haszontalan, mivel számos fenntartás kapcsolódik hozzá, ahogyan a jelen ügyben is. Következésképpen a Kone semmilyen bírságcsökkentésben nem részesíthető."

217 Először is a felperesek azt állítják, hogy a Bizottságnak a Konét az 1998. évi iránymutatás 3. pontjának hatodik francia bekezdése alapján a bírság összegének csökkentésében kellett volna részesítenie a hollandiai kartell bizonyítása keretében az eljárás során történő hatékony együttműködése címén, és hogy ennek elmulasztása által a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát vétett. A felperesek továbbá azt állítják, hogy a kifogásközlés 614. pontjára és a megtámadott határozat (758) preambulumbekezdésére tekintettel jogosan bíztak abban, hogy ezen együttműködést bírságuk összegének csökkentésével jutalmazzák majd.

218 Rá kell mutatni arra, hogy az 1998. évi iránymutatás 3. pontjának hatodik francia bekezdése alapján az 1996. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködés enyhítő körülménynek tekinthető. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a kifogásközlés 614. pontjában a Bizottság bejelentette, hogy szándékában áll „[a bírságokat] csökkenteni [a 2002. évi] engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködés miatt, különösen akkor, ha a társaság a Bizottság által megállapított tényeket nem vitatja, vagy olyan további segítséget nyújt, amely lehetővé teszi e tények tisztázását vagy kiegészítését". Ebben az összefüggésben a megtámadott határozat (758) preambulumbekezdésében a Bizottság kifejtette, hogy „[m]ivel a kifogásközlés 614. pontja a jelen ügyben elvárásokat keltett, [a Bizottság] úgy határozott, hogy e pontot mindazon vállalkozások javára értelmezi, amelyek ez alapján hozzájárultak a

[megtámadott] határozatban bemutatott jogsértés tényállásának bizonyításához azáltal, hogy nem vitatták a tényállást, vagy egyéb információkkal, illetve kiegészítő pontosításokkal szolgáltak".

219 Először is a felperesek szerint a Kone közigazgatási eljárás során történő együttműködését az előző pontban említett rendelkezés értelmében enyhítő körülménynek kellett volna tekinteni, amely alapján a Kone a bírság összegének csökkentésére jogosult.

220 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy a Kone által a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján benyújtott kérelmében tett, egyértelműséget nélkülöző nyilatkozatokra tekintettel (lásd a fenti 175. pontot), amelyek egyébként a Konéval szemben a hollandiai jogsértés miatt kiszabott bírság összegének semmilyen, az említett közlemény alapján történő csökkentését nem indokolták, e vállalkozás együttműködése semmiképpen nem tekinthető enyhítő körülménynek. Ennélfogva a felperesek nem állíthatják azt sem, hogy akár a legcsekélyebb jogos bizalmat táplálták aziránt, hogy ebből következően őket bírságcsökkentésben fogják részesíteni.

221 Másodszor a felperesek úgy vélik, hogy a Kone az eljárás folyamán mindvégig teljes mértékben, a 2002. évi engedékenységi közlemény által megkövetelt mértéken túl, együttműködött a Bizottsággal. Ennek megfelelően mindenekelőtt a Kone nem támasztott semmilyen akadályt a Bizottság számára hollandiai helyiségeinek vizsgálata során, és minden tőle telhetőt megtett annak érdekében, hogy a Bizottság alkalmazottai számára megkönnyítse az információgyűjtést. Azután a Kone késedelem nélkül és teljes körűen eleget tett a Bizottság Hollandiára vonatkozó tájékoztatáskérésének, amelyet 2004. szeptember 13-án kapott meg. Végül a Kone igen rugalmas volt az általa rendelkezésre bocsátott információk bizalmasságára vonatkozó követelményeket illetően, ami enyhítette a Bizottság igazgatási terhét az aktája felekkel való közlésre szánt, nem bizalmas részének elkészítése során.

222 Az ilyen érveknek nem lehet helyt adni. Az 1/2003 rendelet 18. cikke (1) bekezdésének és 20. cikke (3) bekezdésének alapján ugyanis a vállalkozások kötelesek a tájékoztatáskérésnek eleget tenni és magukat a vizsgálatoknak alávetni. Márpedig az a vizsgálat során tanúsított együttműködés, amely nem haladja meg azt, amelyre a vállalkozások e rendelkezések szerint amúgy is kötelesek, nem indokolja a bírság összegének csökkentését (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-317/94. sz., Weig kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1235. o.] 283. pontját és fenti 67. pontban hivatkozott Scandinavian Airlines System kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 218. pontját). Ezenkívül, ha egy vállalkozás az általa a Bizottsággal közölni kívánt információk bizalmas kezelésére vonatkozó kérések tekintetében állítólagosan rugalmasságot mutat, ez nem tekinthető úgy, hogy megkönnyítette a Bizottság azon feladatát, amely az uniós versenyszabályok megsértésének megállapításából és megtorlásából áll (a fenti 204. pontban hivatkozott Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 395. és 396. pontja). E tekintetben, amint arra a Bizottság is rámutat, a vizsgálatot a bizalmasság iránti ésszerű kérelmek nem gátolják, és egyébként pedig a Konénak kellett azon adatok bizalmas kezelését kérnie, amelyek harmadik személyek számára való hozzáférhetővé tételét el kívánta kerülni. Következésképpen a fenti 221. pontban említett körülmények nem kelthettek semmilyen jogos bizalmat a Konéban a tekintetben, hogy a bírság összegének csökkentésében fog részesülni.

223 Harmadszor a felperesek azt állítják, hogy a Bizottság azon határozata, amellyel megtagadta a Konétól a bírsága összegének csökkentését, sérti az egyenlő bánásmód elvét, mivel egyetlen másik, bírsággal sújtott vállalkozás sem közölt önként és a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívül olyan információkat, amelyek lehetővé tették volna a Bizottság számára a jogsértés könnyebb bizonyítását. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a felperesek érve téves előfeltevésen alapul. Amint ugyanis a megtámadott határozat (845), (854) és (855) preambulumbekezdéséből kitűnik, a ThyssenKrupp, a Schindler és az MEE nem azért részesültek bírságaik összegének csökkentésében, mert önként és a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívül további adatokat szolgáltattak, hanem azért, mert kijelentették, hogy nem vitatják

a kifogásközlésben kifejtett tényeket. Így tehát egyrészt a Kone helyzete, másrészt pedig a hollandiai kartell miatt bírsággal sújtott többi vállalkozás helyzete nem tekinthető összehasonlíthatónak, ezáltal pedig az egyenlő bánásmód elvét nem sérti az, hogy a Bizottság megtagadta a Kone bírsága összegének csökkentését.

224 Másodszor a felperesek azt állítják, hogy a Bizottságnak a Konét a bírság összegének csökkentésében kellett volna részesítenie azért, mert e vállalkozás az eljárás folyamán egyszer sem vitatta a Bizottság által megállapított alapvető tényeket. Ily módon a megtámadott határozat (851) preambulumbekezdésében és 949. lábjegyzetében szereplő azon állítás, miszerint a kifogásközlésre adott válaszban a tények vitatásától való tartózkodás pusztán formai, és nem egyértelmű, nyilvánvalóan téves.

225 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Hollandiára vonatkozóan benyújtott kérelmében a Kone tagadta a versenytársak közötti találkozók versenyellenes célját. *[bizalmas].* E tekintetben azt is hangsúlyozni kell, hogy a Kone az említett nyilatkozatokat sohasem vonta vissza, hanem a kifogásközlésre adott válaszában azokat igazolni igyekezett.

226 A Kone a kifogásközlésre adott válaszában kétségtelenül kijelenti, hogy „nem vonja kétségbe a kifogásközlésben kifejtett tényeket", és hogy „az 1999 júniusa és 2004. március 5. közötti időszakban Hollandiában a […] felvonó- és mozgólépcső[-ágazatban] összejátszásra irányuló magatartásban vett részt", valamint hogy „nem vitatja, hogy az összejátszás, amennyiben azt a Bizottság […] aktájában foglalt tények alátámasztják, egységes és folyamatos jogsértésre vonatkozott". Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a Kone kifogásközlésre adott válasza ugyanúgy nélkülözi az egyértelműséget, mint a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Hollandiára vonatkozóan benyújtott kérelme.

227 Ily módon, először is, míg a belgiumi, németországi és luxemburgi jogsértések tekintetében a Kone kifogásközlésre adott válasza minden esetben tartalmazza azon kijelentést, miszerint a Kone „nem vitatja a Bizottság kifogásközlésében kifejtett tényeket", a kifogásközlésre adott válaszának a hollandiai jogsértésre vonatkozó része ehhez hasonló kijelentést egyáltalán nem tartalmaz. Márpedig annak érdekében, hogy a vállalkozás a bírság összegének a tények vitatásától való tartózkodásra tekintettel történő csökkentése kedvezményéből részesülhessen, a kifogásközlés megismerését követően köteles a Bizottságot kifejezetten tájékoztatni arról, hogy a tények valóságtartalmát nem kívánja vitatni (lásd ebben az értelemben a fenti 144. pontban hivatkozott Groupe Danone kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 504. pontját). Az a nyilatkozat, miszerint a Kone „nem vitatja, hogy az összejátszás, amennyiben azt a Bizottság […] aktájában foglalt tények alátámasztják, egységes és folyamatos jogsértésre vonatkozott", szemben a másik három érintett tagállam vonatkozásában tett nyilatkozatokkal, nem tekinthető úgy, hogy megkönnyítette a Bizottság azon feladatát, amely az uniós versenyszabályok megsértésének megállapításából és megtorlásából áll (a fenti 204. pontban hivatkozott Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 395. és 396. pontja).

228 Másodszor meg kell állapítani, hogy a kifogásközlésre adott válaszában a Kone emlékeztetett arra, hogy hollandiai munkavállalói „nem vettek részt versenyellenes magatartásban, legalábbis nem jelentős mértékben". Még ha a Kone el is ismeri, hogy „átléphette a jogszerűség határát", a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Hollandiára vonatkozóan benyújtott kérelmére hivatkozva kijelenti, hogy ha valamely projekt tekintetében nem kerül sor ajánlat benyújtására, vagy nem versenyképes ajánlat benyújtására kerül sor, az egyoldalú üzleti magatartás eredménye is lehet, és nem feltétlenül utal kartell fennállására. A karbantartási és korszerűsítési szerződéseket illetően a Kone a kifogásközlésre adott válaszában azt állítja, hogy e téren folytatott politikáját „üzleti okok" vezérelték, és hogy „stratégiájának nem lehetett versenyellenes célja vagy hatása". Az új beépítéseket illetően a Kone azon projektek ismertetése során, amelyek a kartellnek állítólagosan részét képezték, a magatartását megalapozó üzleti indokokra is hivatkozik, és közli, hogy „a fent említett projektekből nemcsak az következik, hogy a jogsértés igen korlátozott volt, hanem az is, hogy az összejátszás a jellegét tekintve kizárólag a projektnek az árakról való információcsere nélkül történő

megvitatásától […] az árakról a projekt kiosztása nélkül történő információcseréig terjedt […], és a projekt kiosztását csak nagyon ritkán foglalta magában […]". Ezenkívül a Kone azt is állítja, hogy „ha a felek ki is osztottak valamely projektet, ennek nem lehetett hatása a piacra", és hogy „[a]z eredmény gyakran a felek közötti kapcsolatfelvétel hiányában is ugyanaz lett volna […]". Hasonlóképpen bizonyos egyedi projektekre vonatkozóan, *[bizalmas],* a Kone kijelentette, hogy a Bizottság aktája nem tartalmaz elegendő bizonyítékot a versenyellenes magatartás fennállásának megállapításához.

229 Harmadszor, a kifogásközlésre adott válaszában a Kone továbbá igyekezett minél inkább csökkenteni a ThyssenKrupp és az Otis nyilatkozatainak bizonyító erejét, amelyek – amint a megtámadott határozat (370)–(530) preambulumbekezdéseiből kitűnik – a hollandiai jogsértés megállapítása vonatkozásában alapvető jelentőségűek voltak. A Bizottságnak a Kone ezen érvelésére a megtámadott határozat (531)–(541) preambulumbekezdésében kellett részletesen kifejtett választ adnia.

230 Következésképpen a Bizottsággal egyetértve (a megtámadott határozat (851) preambulumbekezdése) meg kell állapítani, hogy a hollandiai jogsértés tekintetében a Kone részéről a tények vitatásától való tartózkodás kizárólag formai és az egyértelműséget nélkülöző volt, és a tényállás bizonyítására semmilyen pozitív hatása nem volt.

231 A fentiekből következik, hogy a Kone a kifogásközlésre adott válaszában a hollandiai jogsértésben való részvételét vagy teljesen hipotetikusan, vagy pedig a megállapodások versenyellenes hatásait jelentéktelennek feltüntetve írja le. Mivel ezenkívül a Kone vitatja azon nyilatkozatokat, amelyeket a ThyssenKrupp és az Otis a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján Hollandiára vonatkozóan benyújtott kérelmében tett, meg kell állapítani, hogy az adott ügy körülményei között a Konénak a fenti 227. pontban felidézett állításai egyáltalán nem jelentettek segítséget a Bizottság számára (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-48/00. sz., Corus UK kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2325. o.] 193. pontját és fenti 144. pontban hivatkozott Groupe Danone kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 505. pontját). A Kone, mivel a kifogásközlésre adott válaszában vitatta a Bizottság

által előadott ténymegállapítások lényegi elemeit, nem járult hozzá a Bizottság azon feladatának megkönnyítéséhez, amely az uniós versenyszabályok megsértésének megállapításából és megtorlásából áll (lásd ebben az értelemben a fenti 204. pontban hivatkozott Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 396. pontját). Bár ezzel a Kone kétségtelenül jogszerűen gyakorolta a védelemhez való jogát, a Bizottságnak nem lehet felróni, hogy ezen okból nem részesítette a Konét a tények vitatásától való tartózkodás címén a bírság összegének csökkentésében.

232 A Bizottság tehát a megtámadott határozat (851) preambulumbekezdésében megalapozottan döntött a hollandiai jogsértés vonatkozásában úgy, hogy a Konét a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli együttműködése címén nem részesíti a bírság összegének csökkentésében.

233 Harmadszor a felperesek azt állítják, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét azáltal, hogy a tények vitatásától való tartózkodás címén a bírság összegének csökkentésében részesítette a ThyssenKruppot, a Schindlert és az MEE-t, miközben e csökkentést a Konétól megtagadta. Márpedig a felperesek szerint – amelyek egyébként pedig nem kérdőjelezik meg a Bizottság azon megállapításait, miszerint a ThyssenKrupp, a Schindler és az MEE a kifogásközlésre adott válaszaikban kifejezetten kijelentették, hogy nem vitatják a kifejtett tényeket (a megtámadott határozat (845), (854) és (855) preambulumbekezdése) – a megtámadott határozatból kiderül, hogy az előző három vállalkozás a válaszában mégis vitatta a Bizottság Hollandiára vonatkozó bizonyos megállapításait.

234 E tekintetben a Törvényszék emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság a kartell tagjai által tanúsított együttműködés értékelése keretében nem hagyhatja figyelmen kívül az egyenlő bánásmód elvét (lásd a fenti 135. pontot). Ugyanakkor az egyenlő bánásmód elvének betartását összhangba kell hozni a jogszerűség elvének betartásával, miszerint senki sem hivatkozhat valamely harmadik személy javára elkövetett jogellenes magatartásra előnyök szerzése végett (lásd ebben az értelemben a Bíróság 134/84. sz., Williams kontra Számvevőszék ügyben 1985. július 4-én hozott ítéletének [EBHT 1985., 2225. o.] 14. pontját; a Törvényszék fenti 204. pontban hivatkozott SCA Holding kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 160. pontját; T-23/99. sz., LR AF 1998 kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1705. o.] 263. pontját és a fenti 204. pontban hivatkozott Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 398. pontját).

235 Ezenkívül az ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben valamely vállalkozás kifejezetten úgy nyilatkozik, hogy nem vitatja azon ténymegállapításokat, amelyekre a Bizottság a kifogásait alapítja, úgy tekinthető, hogy a vállalkozás hozzájárult a Bizottság azon feladatának megkönnyítéséhez, amely az uniós versenyszabályok megsértésének megállapításából és megtorlásából áll. Az e szabályokba ütköző jogsértést megállapító határozataiban a Bizottság az ilyen magatartást a ténymegállapítások elismerésének, ezáltal pedig a szóban forgó megállapítások megalapozottsága bizonyítékának tekintheti. Ennélfogva az ilyen magatartás igazolhatja a bírság összegének csökkentését. Más a helyzet akkor, ha a vállalkozás a válaszában e megállapítások lényegét vitatja. A vállalkozás ugyanis azzal, hogy a közigazgatási eljárás során ilyen magatartást tanúsít, nem járul hozzá a Bizottság azon feladatának megkönnyítéséhez, amely az uniós versenyszabályok megsértésének megállapításából és megtorlásából áll (a fenti 204. pontban hivatkozott Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 395. és 396. pontja).

236 E tekintetben meg kell állapítani, hogy amikor a Bizottság a megtámadott határozat (845), (854) és (855) preambulumbekezdésében a tények vitatásától való tartózkodás címén a bírság összegének 1%-os csökkentésében részesíti a ThyssenKruppot, a Schindlert és az MEE-t, e csökkentések csak annyiban tekinthetők jogszerűnek, amennyiben az érintett vállalkozások kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy az említett tényeket nem vitatják (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-347/94. sz., Mayr-Melnhof kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1751. o.] 333. pontját és fenti 204. pontban hivatkozott Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 397. pontját), és amennyiben a kifogásközlésre adott válaszukban a Bizottság megállapításainak lényegi elemeit nem vitatták (lásd ebben az értelemben a fenti 204. pontban hivatkozott Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 396. pontját).

237 Mivel a felperesek jogalapja azon az előfeltevésen alapul, amely szerint a hollandiai kartell más résztvevői jogellenes bírságcsökkentésben részesültek, mivel a megtámadott határozatnak a felperesek által hivatkozott preambulumbekezdéseiből konkrétan kiderül, hogy az említett résztvevők ténylegesen vitatták a kifogásközlésben említett tényeket, ezt a jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

238 Továbbá a felperesek által előterjesztett azon bizonyítékokat illetően, amelyek szerintük azt bizonyítják, hogy más vállalkozások a tények vitatásától való tartózkodás címén bírságuk összegének csökkentésében részesültek, jóllehet a kifogásközlésre adott válaszukban vitatták a Hollandiára vonatkozó tényeket, a kifogásközlésből és a megtámadott határozatból kitűnik, hogy ezek a bizonyítékok megalapozatlanok.

239 Ami először is a Schindlert illeti, a felperesek azt állítják, hogy a megtámadott határozat (593) és (594) preambulumbekezdéséből az következik, hogy a Schindler vitatta az EK 81. cikkbe ütköző jogsértés létezését. Ezenkívül a megtámadott határozat (667) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Schindler kijelentette, hogy a versenytársak közötti jogellenes kapcsolattartás nem eredményezte a piaci árak emelkedését, és hogy a projekteknek csak korlátozott hányadát osztották el, míg a verseny a kartell tagjai között továbbra is fennmaradt. Végül a megtámadott határozat (751) preambulumbekezdése szerint a Schindler azt állította, hogy a versenytársak nem egyeztek meg a megállapodások megfelelő alkalmazását szolgáló kölcsönös megtorló intézkedésekről.

240 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy jóllehet – amint az a megtámadott határozat (593) és (594) preambulumbekezdéséből kitűnik – a Schindler állítása szerint az EK 81. cikket nem lehet alkalmazni a szóban forgó kartellekre, hiszen tagállami hatókörükből következően azok nem gyakoroltak érzékelhető hatást a tagállamok közötti kereskedelemre, rá kell mutatni arra, hogy a Schindler ezen állításával nem vitatta azokat – a kifogásközlésben szereplő – tényeket, amelyek megalapozták a Bizottságnak a szóban forgó jogsértések említett kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatásával kapcsolatos értékelését. Egyébiránt az áremelkedések hiányára és az elosztott projektek korlátozott számára vonatkozó kijelentések nem tekinthetők a Schindler részéről a tények vitatásának, mivel ezek a tények a kifogásközlésnek többek között a 412., 415., 437. és 442. pontjából kitűnnek. Végül a Schindler azon érve, amellyel a megtorló intézkedések állítólagos hiányát enyhítő körülményként kívánja figyelembe vetetni, nem minősül a részéről a tények vitatásának, mivel a megtorló intézkedések e hiánya a kifogásközlés 432. pontjában megállapítást nyert. Így a Schindler e megállapítást kizárólag arra használta fel, hogy bizonyítsa az enyhítő körülmény vele szemben való elismerésének jogosságát.

241 Mindenesetre a Schindler kifogásközlésre adott válaszának a Törvényszék kérésére bemutatott nem bizalmas változatából kiderül, hogy a Schindler, amely az említett válaszban kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nem vitatja a Bizottság kifogásait megalapozó tényeket, e válaszban nem vitatta a Bizottság által kifejtett tényeket.

242 Másodszor a ThyssenKruppot illetően a felperesek azt állítják, hogy a megtámadott határozat (593), (594) és (724) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a ThyssenKrupp vitatta az EK 81. cikkbe ütköző jogsértés létezését, és azt állította, hogy nem vett részt a jogsértés valamennyi elemében. A megtámadott határozat (508), (513) és (515) preambulumbekezdéséből továbbá kiderül, hogy a ThyssenKrupp vitatott bizonyos, a kartellben való részvételének időtartamára vonatkozó tényeket.

243 E tekintetben egyrészt jóllehet – amint az a megtámadott határozat (593) és (594) preambulumbekezdéséből kitűnik – a ThyssenKrupp állítása szerint az EK 81. cikk nem vonatkozhatott a szóban forgó kartellekre, hiszen tagállami hatókörükből következően azok nem gyakoroltak érzékelhető hatást a tagállamok közötti kereskedelemre, rá kell mutatni arra, hogy a ThyssenKrupp ezen állításával nem vitatta azokat – a kifogásközlésben szereplő – tényeket, amelyek megalapozták a Bizottságnak a szóban forgó jogsértések említett kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatásával kapcsolatos értékelését. Másrészt annak eshetősége, hogy a ThyssenKrupp nem vett részt valamennyi találkozón, a kifogásközlés 575. pontjából következik. A ThyssenKrupp e tényt távolról sem vitatta, kizárólag arra használta fel, hogy az enyhítő körülmény vele szemben való alkalmazhatóságát bizonyítsa (a megtámadott határozat (726) preambulumbekezdése). Végül a ThyssenKruppnak a kartellben való részvétele időtartamával kapcsolatos tények állítólagos vitatását illetően, amely a felperesek szerint a megtámadott határozat (508) és (513)–(515) preambulumbekezdéséből következik, rá kell mutatni arra, hogy a ThyssenKrupp azon állítása, miszerint a 2002 közepe és 2003 áprilisa/májusa közötti időszakban egyetlen találkozón sem vett részt, a kifogásközlés 506. pontjában már kifejezetten szerepelt. A megtámadott határozat (515) preambulumbekezdésében a Bizottság egyébként lényegében úgy ítélte meg, hogy elképzelhető, hogy a ThyssenKrupp a 2002 második félévében tartott találkozókon nem volt jelen, de ez a tény – ha bizonyítást is nyer – nem jelenti azt, hogy a ThyssenKrupp kilépett a kartellből.

244 Harmadszor, ami az MEE-t illeti, a felperesek mindenekelőtt azt állítják, hogy a megtámadott határozat (751) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy e vállalkozás azt állította, hogy semmilyen kompenzációs, illetve nyomonkövetési mechanizmus nem létezett. Továbbá a megtámadott határozat 644., 676., 693., 697., 709., 713. és 714. lábjegyzetéből kiderül, hogy az MEE megerősítette, hogy nem kapott meghívást a kifogásközlésben említett hét projektre vonatkozó ajánlati felhívásban való részvételre, és ennek következtében e projektekre vonatkozóan nem tett ajánlatot. Egyébként a megtámadott határozat (481) preambulumbekezdéséből és 715. lábjegyzetéből kitűnik, hogy az MEE vitatta azon megállapítást, amely szerint 2001 szeptembere után más, új berendezések beépítése tárgyában tartott találkozókon részt vett volna. Végül a megtámadott határozat (724) preambulumbekezdése szerint az MEE a kifogásközlésre adott válaszában azt állította, hogy nem vett részt a jogsértés valamennyi elemében.

245 E tekintetben meg kell állapítani, hogy ezek a kijelentések sem minősülnek a kifogásközlésben kifejtett tények vitatásának.

246 Ami azt az érvet illeti, miszerint nem volt kompenzációs, illetve nyomon követési mechanizmus, meg kell állapítani, hogy ez a körülmény a kifogásközlés 431. pontjából kitűnik. Ily módon az MEE nem vitatta e tényt, hanem megpróbálta saját javára fordítani annak érdekében, hogy enyhítő körülmény címén a bírság összegének csökkentésében részesüljön (a megtámadott határozat (751) preambulumbekezdése).

247 Ami azon állítást illeti, miszerint az MEE az állította, hogy nem kapott meghívást a kifogásközlésben említett hét projektre vonatkozó ajánlati felhívásban való részvételre, és ennek következtében e projektekre vonatkozóan nem tett ajánlatot, rá kell mutatni arra, hogy a kifogásközlés 441. pontjából kiderül, hogy az ügyfelek nem mindig kérték fel a hollandiai kartell valamennyi résztvevőjét arra, hogy adott projektre vonatkozóan nyújtsanak be ajánlatot. Mindenesetre, amint az a felperesek által hivatkozott preambulumbekezdésekből és lábjegyzetekből kitűnik, az MEE nem vitatta, hogy jelen lehetett a szóban forgó találkozókon, és hogy tudott a megbeszélésekről (a megtámadott határozat 644., 676., 693., 697., 713. és 714. lábjegyzete).

248 Továbbá a megtámadott határozat 709. lábjegyzetéből kiderül, hogy az MEE nem a Bizottság valamely ténymegállapítását vitatja, hanem kizárólag egyetlen kartelltag – nevezetesen a Kone – kijelentését, amelyet a kifogásközlés 497. pontja említ, és amelyet egyébként pedig a többi résztvevő nem erősített meg.

249 Azon tényt illetően, hogy az MEE vitatta, hogy 2001 szeptembere után más, új berendezések beépítésére vonatkozó projektek tárgyában tartott találkozókon részt vett volna, elegendő megállapítani, hogy a felperesek pontosan egy olyan, új berendezések beépítésére vonatkozó konkrét projektet sem neveznek meg, amelyben az MEE 2001 szeptembere után részt vett volna.

250 Ami azt illeti, hogy az MEE nem vett részt valamennyi találkozón, ezt maga a Bizottság is megállapította a kifogásközlés 575. pontjában, az MEE pedig megpróbálta ezt a tényt arra felhasználni, hogy enyhítő körülmény címén a bírsága összegének csökkentésében részesüljön (a megtámadott határozat (724) preambulumbekezdése).

251 Ezért meg kell állapítani, hogy az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított kifogás mindenesetre azon a téves előfeltevésen alapul, amely szerint a megtámadott határozat felperesek által hivatkozott preambulumbekezdéseiből kitűnik, hogy a Schindler, a ThyssenKrupp és az MEE a hollandiai kartell vonatkozásában vitatták a tényeket.

252 A fentiek összességéből kitűnik, hogy mindazon kifogásokat, amelyek a Konénak a németországi és a hollandiai jogsértés bizonyítása érdekében a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívül történő együttműködése értékelésére vonatkoznak, el kell utasítani.

253 Ennélfogva a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

254 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felpereseket, mivel pervesztesek lettek, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A Törvényszék a Kone Oyj-t, a Kone GmbH-t és a Kone BV-t kötelezi a költségek viselésére.

Martins Ribeiro Wahl Dittrich

Kihirdetve Luxembourgban, a 2011. július 13-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A közigazgatási eljárás ..... II - 5328

A Bizottság vizsgálata ..... II - 5328

Németország ..... II - 5329

Hollandia ..... II - 5330

A kifogásközlés ..... II - 5330

A megtámadott határozat ..... II - 5331

Az eljárás és a felek kérelmei ..... II - 5337

A jogkérdésről ..... II - 5339

Az 1998. évi iránymutatásnak és az arányosság elvének a bírságok kiindulási összegének megállapítása során történő megsértésére alapított jogalapról ..... II - 5340

A 2002. évi engedékenységi közlemény megsértésére, továbbá a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének, valamint a védelemhez való jognak a megsértésére alapított jogalapról ..... II - 5354

A 2002. évi engedékenységi közleményről ..... II - 5354

A Bizottság mérlegelési mozgásteréről és az uniós bíróság által gyakorolt felülvizsgálatról ..... II - 5357

A Konénak a Németországban elkövetett jogsértés bizonyítása érdekében való együttműködéséről ..... II - 5359

A Konénak a Hollandiában elkövetett jogsértés bizonyítása érdekében való együttműködéséről ..... II - 5380

A Kone közigazgatási eljárás során való együttműködése címén történő bírságcsökkentés összegének meghatározása során a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított jogalapról ..... II - 5393

Előzetes észrevételek ..... II - 5393

A bírság összegének a németországi jogsértésre vonatkozó tények vitatásától való tartózkodás címén történő csökkentése mértékéről ..... II - 5394

Arról, hogy a Bizottság a bírság összegét nem csökkentette tovább a németországi jogsértésre vonatkozó kiegészítő információk, illetve pontosítások közlése címén .. II - 5398

Arról, hogy a Bizottság nem csökkentette a Kone bírságának összegét a 2002. évi engedékenységi közlemény hatókörén kívüli, a hollandiai jogsértés bizonyítása keretében történő állítólagos együttműködése címén ..... II - 5399

A költségekről ..... II - 5412